Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פּרייז 20 גראָשען הײַנט 8 זײַטען.

נייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 145	Łódź, Poniedziałek 24 czerwca 1929 r.	זיבעטער יאָהרגאַנג	לאָדז מאָנטאָג טז סיון תרפ"ט	Nr. 145

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

פערטרעטער פון פּוילישען יודענטום

אין דער פערברייטערטער יודישער אגענץ

זיך קאָנסטיטואירט א ארגאַניזיר־קאָמיטעט אדורכצופיהרען א פאַרשטעהער אין דער אגענץ

וו אַ ר ש אַ, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט איז אויף קרולעווסקא 16 אין לאָקאַל פון די האַנדעלס-אָנגעשטעלטע, פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון דער אַגענק-קאָמיסיע.

אין דער קאָנפערענץ האָבען זיך בעטייליגט מצד די נישט ציוניסטען דער פּאָרזיצער פון אגודת הרבנים הרב ליפשיץ, הרב כהנא, לאַנג יעהריגער פּרעזעס פון דער קראָקאָווער קהלה, אַדוו. רפאל לאַנדוי, פּראָפ. אייגער פון דער ווילנער אוניווער-זיטעט, וויצע-פּאָרזיצער פון וואַרשאָווער שטאָ-ראַט מייזעל, פּראָפ. שאָר, די ה"ה באַריס אייטינ-גאָן און סטאַניסלאַוו יאַראָטשינסקי פון לאָדז, ד"ר גאָלדפלאַם, געוועזענער סענאַטאָר טרוסקער, וואַ-וועלבערג, אַדוו. מ. ענגעלמאַן, דעפּ. ראַסנער, אדאָלף פרץ א. אנד.

מצד די ציוניסטען האָבען זיך אין דער קאָנ-פערענץ בעטייליגט פּאָרזיצענדער פון דער ציוֹ-ניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פּוילען ה' ל. לעווי-טע, דעפּ ד"ר ראָזענבלאַט, דעפּ. ל. רייך, דעפּ. פאַרבשטיין, ראַטמאַן מ. הינדעס, ד"ר מעלצער פון לעמבערג און ד"ר טאַרטאַקאָווער.

נאָך אַ לענגערע דיסקוסיע אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט הרב ליפשיץ, אַדוו. רפאל לאַנדוי, וואַוועלבערג, דעפּ. רייך, דעפּ. ד"ר ראָ-זענבלאַט, דעפּ. פאַרבשטיין, אַדוו. ענגעלמאַן, געוו. סענאַטאָר טרוסקער א. אנד. איז אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציעס:

1) די פערזאַמעלטע דריקען אויס זייער סימ-פּאַטיע צו דעם אויפבוי פון ארץ-ישראל, שטעהען אויפ'ן גרונד פון דער באַלפור-דעקלאַראַציע און אונטערשטרייכען דעם פעסטען צוזאַמענהאַנג פון יודישען פאָלק מיט ארץ-ישראל.

2) די פערזאַמעלטע ערקלערען זיך גרייט מיטצואַרבייטען ביים אויפבוי פון ארץ-ישראל; אויסצוּוועהלען פערטרעטער פון פּוילישען יודענ-טום, וואָס זאָלען זיך בעטייליגען אין דער אמת'ן.

3) די פערזאַמעלטע קאָנסטיטואירען זיך אַלס אָרגאַניזיר-קאָמיטעט, בכדי אַדורכצופיהרען די וואַהלען פון 12 פערטרעטער נישט-ציוניסטען, וועלכע וועלען פערטרעטען דאָס פּוילישע יודענ-טום אין דער פערברייטערטער יודישער אַגענץ.

די וואַהלען וועלען אַדורכגעפיהרט ווערען אין דער נאָהנטסטער צייט, העכסטענס אין 2–3 וואָכען אַרום.

צו דעם צוועק וועלען צונויפגערופען ווערען 3 צוזאַמענפאָהרען אין וואַרשאַ, קראָקע און לעמ-בערג, אויף וועלכע עס וועלען געוועהלט ווערען צו 4 פאָרשטעהער.

צום סוף איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ פּרע-זידיום, וואָס דאַרף זיך פערנעהמען מיט צוזאַמענ-רופען די קאָנפערענצען.

אין פּרעזידיום זענען אַריין ד"ר גאָלדפלאַם, וויצע,פאָרזיצער פון שטאָט-ראַט מייזעל, אַדוו. ענדעלמאַן, אַדוו. לאַנדוי, אַדוו. פרנס פון לעמבערג און וואַוועלבערג.

די קאָנפערענץ פאַרזאַרבייטענדע ארץ־ישראל אין וואַרשא

וואַרשאַ, 23. (טעלעפאָניש) היינט אינ-דערפריה איז פאָרגעקומען די וויטערדיגע זיצונג פון דער קאָנפערענץ פאַר'ן אַרבייטענדען א"י. אויף דער קאָנפערענץ איז געקומען צו זאַ שטיקעל אַוואַנ-טורע מיט די דעלעגאַטען פון השומר הצעיר, וועלכע האָבען אַרויסגעהאָנגען אַ בלוי־ווייסע פאָהן. די רעכ-טע פּועלי ציון האָבען געוואָלט די פאָהן אַראָפּרייסען אָבער די פאָהן איז געבליבען. ביי טאָג האָבען די הש"הצ" בעמערקט אַז די פאָהן איז נישטאָ ס'האָט זיך אויפגעהויבען אַ טומעל, די השומר הצעיר האָבען געדראָהט צו פערלאָזען די קאָנפערענץ און ערשט די אינטערווענץ פון ה' בן צבי האָט ערלעדיגט דעם סכסוך.

די פאָרשטעהער פון „דת ועבודה" האָבען אָפּגעגעבען אַן ערקלערונג, אַז זיי פערלאָזען די קאָנ-פערענץ, ווייל זי איז געעפענט געוואָרען אום שבת.

אויף דער קאָנפערענץ זענען געהאַלטען געוואָ-רען רעפעראַטען פון בן צבי, אינזש. חיים, שפּרינצאַק לוביאַנצקי (התאחדות—לאָדז) און אַ פאָרשטעהער פון „דת העבודה" וועלכער האָט גערעדט וועגען די רעליגיעזע אויפגאַבען.

נאָכמיטאָג איז פאָרגעקומען די אַרבייט אין די קאָמיסיעס. אויף 12 אַ זייגער ביינאַכט איז אין קאַמינסקים טעאַטער בעשטימט די וויטערדיגע זי-צונג פון דער קאָנפערענץ. ס'וועלען אָפּגעשטימט ווע-רען די רעזאָלוציעס וועגען בילדען די ליגע פאַר'ן אַרבייטענדען א"י און אַנד.

וואַנדערוועלדע וועט אַרויסטרעטען מיט א רעפעראַט וועגען ארץ-ישראל

וו אַ ר ש אַ, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) ה' עמיל וואַנדערוועלדע דער פיהרער פון צווייטען אינטערנאַציאָנאַל האָט היינט צוגעשיקט צום פּרעזעס פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין וואַרשאַ ה ל. לעוויטע אַ אַפּי-ציעלען בריף אין וועלכען ער מעלדעט, אַז ער וועט דאָנערשטאָג אַרויסטרעטען מיט אַ רעפעראַט וועגען ציוניזם און וועגען זיין בעזוך אין ארץ-ישראל.

אָנגעשטרענגטע בעציהונגען צווישען רוסלאַנד און טערקיי

וו י ע ן, 23 (ספּ. טעל.) פון קאָנסטאַנטינאָפּאָל מעלדעט מען: לויט ידיעות, וואָס זענען דאָ דער-האַלטען געוואָרען, האָט די רוסישע רעגירונג אַרויפגעלעגט אַ סעקוועסטער אויף אַלע דעפּאָזיטען פון די טערקישע בירגער אין רוסלאַנד.

ווי מען שמועסט זאָל דאָס זיין אַ רעפּרעסיע אַקט מצד די סאָוויעטען צוליב די אָנגעשטרענגטע בעציהונגען, וואָס הערשען איצט צווישען מאָסקווא און אַנגאָרע.

נייע סאָוויעטישע קניות אין פּוילען

וו אַ ר ש א, (טעלעפאָניש) אין דער קומענדי-גער וואָך קומען קיין וואַרשא אַ דעלעגאַציע פון אויבערשלעזישע אינדוסטריעלער, בכדי אונטער-צושרייבען אַ נייעם אָפּמאַך מיט סאָוויעט-רוסלאַנד.

די האַנדעלס-פאָרשטעהערשאַפט פון סאָוויעט-רוסלאַנד וועט דאָסמאָל קויפען אייזען אין שטאָהל אויף אַ סומע פון 750,000 דאָלאַר.

די האַנדעלס-פאָרשטעהערשאַפט האָט אַרויס-געשיקט קיין מאָסקווע אַ ספּעציעלען שליח וועגען אינסטרוקציעס.

ענגלישע פאַבריקאַנטען דראָהען מיט לאָקאַוט

ב ע ר ל י ן, 23 (ספּ. טעל.) פון לאָנדאָן מעלדעט מען, אַז דער פערבאַנד פון די שפּינערייי אייגענטימער האָט געקינדיגט די אַרבייטער דעם אָפּמאַך, פאָדערענדיג אַ רעדוקציע פון 12 פּראָ-צענט פון לוין.

צוליב דעם, וואָס די פּראָפעסיאָנעלע פער-איינען האָבען די פאָדערונג אָפּגעוואָרפען האָבען די פאַבריקאַנטען געדראָהט מיט אַ לאָקאַוט, וואָס וואָלט אַרומגענומען אַ האַלבען מיליאָן אַר-בייטער.

צו די וואַהלען פון דעלעגאַטען צום 16-טע ציוניסטישען קאָנגרעס.

מיט דער פערשטענדיגונג פון די פאָרשטעהער פון די ציוניסטישע גרופּירונגען, וועלכע האָבען זיך בעטייליגט אין דער זיצונג, וואָס איז צונויפ-גערופען געוואָרען געכטען, זונטאָג אָוועגד דורך מיר אַלס וואַהל-קאָמיטאַר, איז בעשלאָסען געוואָרען אין הסכם מיט די אינסטרוקציעס פון דער הויפּט-וואַהל-קאָמיסיע אין וואַרשאַ צו בעשטימען דאָס אָרט פון דער וואַהל-קאָמיסיע און פון די וואַהלען צום קאָנגרעס אין לאָקאַל פון פעראייניגטען שקל-קאָמיטעט (צעגעלניאַנאַ 4) פון 10 פריה ביז 10 אָווענד.

די וואַהל-רשימות ווערען ווייטער אַרויסגעלעגט צו קאָנטראָלירען היינט, מאָנטאָג און מאָרגען, דינסטאָג פון 1–3 פאַרמיטאָג און פון 7–10 אָווענד.

וואַהל-קאָמיסאַר (–) א. שפּירא. 8092

פעראייניגטער וואַהל-בלאָק פון ראַדיקאַלע ציוניסטען „על המשמר"
מיט די אונאָפּהענגיגע ציוניסטען.

1 | מיטוואָך, דעם 26. ה. ח. פּינקטליך 8.30 אָווענד קומט פאָר אין זאַל „קאָלאָסעאום" (זאַכאָדניאַ 53) אַ גרויסער ציוניסטישער פאָלקס-מיטינג | 1

א.ד.ט.: „אונזערע פאָדערונגען אויפ'ן 16. ציוניסטישען קאָנגרעס".

מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען: מיטגליד פון ציונ. עקצ. קאָמ.

דעפּ. יצחק גרינבוים
דעפּ. מ. א. האַרטגלאַס
רעד. א. גאָלדבערג
(לאָדז)

מיט דיסקוסיעס. — בילעטען צו 50 גר. צו בעקומען אין ביוראָ פון דער ציוניסט. אָרג. (צעגעלנ. 4), מ. גורין (נאָוואָמ. 15), קאַפע „אַטלאַנטיק" (פּיעטריק. 48), קאָנד. קאַראָ (6. שערפּיען 30) און אין טאָג פון מיטינג — ביי דער קאַסע פון זאַל.

„באַר וואַרשאָווסקי"
נאָוואָמיעסקאַ 19, אין הויף, טעל. 23-63

עמפּפעהלט מעגליך גוטע און געשמאַקע מיטאָגען צו פערשידענע פּרייזען.

ווי אויך אַלע סאָרטען ביער, פּאָרטער און מעהד, ווי אויך אָווענד-ברויטען מילכיגע און פליישיגע.

אכטונג יעדען אָווענד ווערט געגעבען פּאָרלאָפּאָן-קאָנצערט פון די בעסטע וועלט-חזנים און אָפּערן-זינגערס. בעדינונג פריי.

בעמ.: שבת און יום-טוב ווערען אָנגעשיקט פעסלעך ביער אַהיים.

מיט אַכטונג נתן פאַרבער
אינהאַבער פון
„באַר וואַרשאָווסקי", נאָוואָמיעסקאַ 19
אין הויף. 8087

Dr. med.
RACHELA LEWI
ספּעצ. קינדער-קראַנקהייטען
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע „Vita" (פּעטריקאָווער 45, טעל. 47-44) פון 3 ביז האַלב 5 נ"מ

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
אייגענע פּראַצאָווניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: וקלאַדקעס אויף פלאַטפוסען, קינסט-ליכע פיס, גאָרסעטען א. ז. וו. עמפּפאַנגט פון 5—7 אָווענד
צוריקגעקעהרט.

Dr. med. STUPEL
.12 Szkolna 12.
ספּעציאַליסט פאַר הויט-, וענער- און מענערישע קראַנקהייטען
נעהמט אָן פון 6 ביז 9 אין אָווענד.

אלאָקאַל
אָדער אַ גוטע סוטע-רינע אויף אַ פּאַקערייַ, פאַר דירה-געלד, ווערט געזוכט צו דינגען. צו ערפאָהרען בע-נעדיקטאַ 19, ביי וויינרייך

פערוואַלטונג פון פּױזנער אויסשטעלונג
פעראורטיילט די אַנטי־יודישע עקסצעסען אין פּױזען

וואַרשא. 23 טעלעפאָניש) די לייטונג פון דער אויסשטעלונג אין פּױזען האָט פונאַנדערגעשיקט צו דער יודישער פרעסע פאָלגענדען בריף:

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער קאָנפערענץ, וואָס ס׳האָט דעם 14 ה. ח. אָפּגעהאַלטען אונזער אַדמיניסטראַציע דירעקטאָר מיט די פאָרשטעהער פון דער יודישער פרעסע שטעלען מיר פעסט פאָלגענדעס:

די אַלגעמיינע אויסשטעלונג אין פּױזען איז אויסגעבױט געוואָרען דורך אַן אָנשטרענגונג פון אַלע בירגער אָהן אונטערשיד פון פּאָליטישער איבערצייגונג און גלויבען. זי איז געשאַפען געוואָרען אינ׳ם 10־יעהריגען יובילעאום פון פּױלנ׳ס בעפרייאונג און דאַרף בעווייזען דער וועלט, אַז די פּױלישע געזעלשאַפט וועט זיך קענען בעפרייען פון פאָראורטיילען און פאַראייניגען זיך אונטער׳ן לאָזונג פון מלוכהשאַפענדער טעטיגקייט. זי איז אַ פרידענס־שאַפונג און דאַרף אַרומגערינגעלט ווערען מיט אַן אַטמאָספער פון שלום און שלוה, ווער עס שטערט דער דאָזיגער אַטמאָספער, דער ברענגט שאָדען דער אַלגעמיינער זאַך.

שטעהענדיג אויפ׳ן דאָזיגען שטאַנדפּונקט האָט די פערוואַלטונג פון דער אויסשטעלונג מיט אַן אמת׳ן בעדויערען אויפגענומען די ידיעה וועגען די געשעהענישען פון 8. יוני אויף די פּױזנער גאַסען, וואָס זענען אַרויסגערופען געוואָרען דורכ׳ן המון. נישט אָפּשאַצענדיג די האַנדלונג פון די דאָזיגע פאַקטאָרען, וועלכע האָבען זיך געפילט פערפליכטעט אָנצונעהמען אויף אַנ׳אַנדער אופן אַ שטעלונג צו די לעמבערגער געשעהענישען, פעראורטיילט די פערוואַלטונג פון דער אַלגעמיינער אויסשטעלונג אין פּױזען צוזאַמען מיט אַלע פּױזנער בירגער די וויבּריקעס פונ׳ם גאַסען־פעבעל. די פערוואַלטונג פון דער אויסשטעלונג, שטרייכט דערביי אונטער, אַז אויפ׳ן שטח, וואו זי באַלעבאַטעוועט וועט זי נישט דערלאָזען צו קיין שום פאַרפאַלען.

*

ווי בעקאַנט האָט דער פּױזנער שטאָט־ראַט איינשטימיג אָנגענומען אַ בעשלוס צו אַסיגנירען 37.000 זל. אויף צו דעקען די שאָדענס, וואָס זענען אָנגעמאַכט געוואָרען בעת די גאַסען־עקסצעסען דעם 8־טען יוני.

נאַטוראַליזאַציע פון ארץ-ישראל איינוואוינער

ירושלים, (י.ט.א.) אין משך פון די חדשים מערץ און אַפּריל 1929 האָבען דורך דער פערמיטלונג פון דער ירושלים׳ער קהלה־פערוואַלטונג בעקומען ארץ־ישראל׳דיגע בירגערשאַפט־רעכט 452 פאַמיליעס, (920 פּערזאָן), דאָס רוב האַנדווערקער, סוחרים אַרבייטער און סטודענטען.

פאַר דער גלייכבערעכטיגונג פון דער יודישער פרוי אין א"י

ירושלים (י. ט. א.) דער ארץ־ישראל־פרויען־פערבאַנד פאַר דער גלייכבערעכטיגונג פון דער פרוי האָט אָבגעהאַלטען אין פתח־תקוה אַ פערזאַמלונג, אויף וועלכער עס איז אָנגענומען געוואָרען אַ פּראָטעסט־רעזאָלוציע געגען דעם איצט־פערעפענטליכטען ארץ־ישראל־וואַהל־געזעץ, לויט וועלכען די פרויען איז אָפּגעזאָגט דאָס וואַהל־רעכט.

דער צוג צו ד"ר הערצל׳ס קבר אין וויען

וויען, 23 (יט"אַ טעלעגראַפיש) דער הערצל־צוג וואָס איז איינגעאָרדענט געוואָרען צום קבר פון ד"ר הערצל איז אויסגעפאַלען זעהר אימפּאָזאַנט. אינ׳ם צוג האָבען זיך בעטייליגט פיל טויזענדער מענשען, ציוניסטען און פערעהרער פון ד"ר הערצל. דער צוג האָט געדויערט עטליכע שעה. שלום אַש און אייניגע יודישע מיטגלידער וואָס ווייל׳ען דאָ אויפ׳ן קאָנגרעס פון פען־קלוב האָבען זיך צוגעקוקט צו דער פּראָצעסיע.

אין אָוונד זענען פאָרגעקומען אַ רייהע ציוניסטישע פערזאַמלונגען און אַקאַדעמיעס.

בולגאַרישער קעניג אויפגענומען דעם פערטרעטער פון יט"א

סאָפיאַ, 23 (יט"אַ טעלעגראַפיש) דער קעניג באָריס האָט אויפגענומען דעם פערטרעטער פון יט"א ד"ר יעקב לאַנדוי. דער קעניג האָט זיך אינטערעסירט מיט דער לאַגע פון די יודען און האָט אַרויסגעוויזען גרויס אינטערעס פאַר׳ן ציוניזם.

טורנעע פון הבימה

ירושלים, (י.ט.אַ.) נאָך די ערפאָלגרייכע „הבימה"־פאָרשטעלונגען פון „כתר דוד" אין ירושלים און תל־אביב, האָט די „הבימה" פאָרגענומען אַ טורנעע איבער צפון ארץ־ישראל. די „הבימה" וועט געבען אַ רייהע פאָרשטעלונגען אין עמק און טבריה.

קאָנפערענץ פאַר׳ן אַרבייטענדען א"י אין פראַנקרייך

פאַריז, 23, (י.ט.א. טעלעגראַפיש). דעם 27־טען יוני וועט זיך דאָ עפענען די קאָנפערענץ פאַר׳ן אַרבייטענדען א"י. אין דער קאָנפערענץ וועלען זיך בעטייליגען לעאָן בלום, אַש, וויקטאָר באַש, אַנדרע ספּיר א. אַנד.

אַ באָטאַנישער גאָרטען ביי דער ירושלים׳ער אוניווערזיטעט

ניו־יאָרק, 23 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) דער ברודער פונ׳ם נישט לאַנג פערשטאָרבענעם אינדוסטריעלער און באַנקיר לאַמפּאָרט, סאַלאָמאָן לאַמפּאָרט האָט מנדב געווען פאַר׳ן קרן קימת 54,000 דאָלאַר. פאַר׳ן געלט זאָל אויפ׳ן הר הצופה איינגעאָרדענט ווערען אַ באָטאַנישען גאָרטען ביי דער העברעאישער אוניווערזיטעט.

סאַלאָמאָן לאַמפּאָרט איז פּרעזידענט פון דער ניו־יאָרקער ישיבה אויפ׳ן נאָמען פון ר׳ יצחק אלחנן ז"ל.

פערבאָטען בעטלעריי אין חיפה

חיפה, (יט"א) דער שטאָט־ראַט האָט אָנגענומען אַ געזעץ וואָס פערבאָט בעטלעריי אין די גרעניצען פון דער שטאָט חיפה. פרעמד־שטעטטישע בעטלער וועלען אַרויסגעשיקט ווערען פון שטאָט.

וואַנדערוועלדע, ציוניזם און בונד

„ראָבאָטניק" מאַכט פּירושים צו די האַנדלונגען פון וואַנדערוועלדע

ווי בעוואוסט איז קיין פּוילען אויף דער איינלאַדונג פון פ.פ.ס. געקומען אַ דעלעגאַציע פון צווייטען אינטערנאַציאָנאַל. די דעלעגאַציע איז בעשטאַנען פון די אָנגעזעהנסטע טוער אין דער סאָציאַליסטישער בעוועגונג, וועלכע פערנעהמען איינצייטיג אויך אַנ׳אָנגעזעהענעם אָרט אין דער דיפּלאָמאַטישער און פּאָליטישער וועלט.

די דאָזיגע דעלעגאַציע איז אַרויסגעטראָטען אויף גרויסע מיטינגען אין וואַרשאַ און אין לאָדז (די טעג זאָל אַזאַ מיטינג אויך פאָרקומען אין קראַקאָ) מיט רעדעס וועגען „דעמאָקראַטיע און דיקטאַטור". די דאָזיגע פּאָליטישע דעמאָנסטראַציע האָט געמאַכט פ.פ.ס., כדי צו דערמאָנען דער סאַנאַציע, אַז זי די פ.פ.ס. האָט גוטע פריינד אין דער אינטערנאַציאָנאַלער משפחה, פריינט וואָס קענען פּאָליטיש זיין זעהר נוצליך.

בראש פון דער סאָציאַליסטישער דעלעגאַציע איז געקומען דער געוועזענער אויסערן־מיניסטער פון בעלגיען, עמיל וואַנדערוועלדע, וועלכער פערנעמט אָפּט אַנ׳אָנגעזעהענעם אָרט אויף אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפערענצען אין דער פעלקער ליגע א.א.וו. וואַנדערוועלדע איז אַן אַלטער סאָציאַליסטישער טוער, וואָס איז געווען עטליכע מאָל פאָרזיצער פון סאָציאַליסטישען אינטערנאַציאָנאַל, האָט אָנגעשריבען וועגען סאָציאַליזם עטליכע און דרייסיג ביכער, וואָס אַ טייל פון זיי זענען איבערגעזעצט געוואָרען אין אַלע אייראָפּעאישע שפּראַכען.

נאָכ׳ן קריג, ווען ער איז אין סאָציאַליסטישען אינטערנאַציאָנאַל זיך צוזאַמענגעקומען מיט די פּועלי־ציון האָט זיך ביי איהם דערוועקט אַנ׳אינטערעס פאַר פּאַלעסטינאַ און ער האָט געוואָלט מיט די אייגענע אויגען זעהען וואָס די יודישע אַרבייטער האָבען דאָרט אויפגעטון. האָט ער צוזאַמען מיט זיין פרוי, אויך אַ סאָציאַליסטין, בעזוכט פּאַלעסטינאַ. און דאָרט זענען זיי ביידע געוואָרען אַזוי בעגייסטערט פון דעם וואָס זיי האָבען דערזעהן, אַז זיי זענען געוואָרען איבערצייגטע אָנהענגער פון דעם א"י־אויפבוי. און אָנגעשריבען וועגען זייער בעזוך אין פּאַלעסטינאַ אַ גאַנץ בוך. דאָס בוך איז איבערגעזעצט געוואָרען אויף יודיש און אין „נ. פאָלקסבלאַט" האָבען זיך געדרוקט אַ רייהע קאַפּיטלען).

אויסנוצענדיג די געלעגענהייט, וואָס וואַנדערוועלדע געפינט זיך איצט אין פּוילען האָבען די רעכטע פּועלי־ציון זיך געווענדעט צו איהם מיט אַנ׳איינלאַדונג, אַז ער זאָל אָנטיילנעהמען אויף דער אַלפּוילישער קאָנפערענץ פאַר׳ן אַרבייטענדען א"י, וועלכע איז געווען בעשטימט אויף דעם 22 ה. ח. אין וואַרשאָ. וואַנדערוועלדע, וועלכער געהערט צום סאָציאַליסטישען קאָמיטעט פאַר׳ן אַרבייטענדען א"י, וואָס איז געגרינדעט געוואָרען פאַראיאָהרען בעת׳ן קאָנגרעס פון 2־טען אינטערנאַציאָנאַל, האָט די איינלאַדונג אָנגענומען.

דער צענטראַל־קאָמיטעט פון „בונד", וועלכער געהערט נישט צום 2 טען אינטערנאַציאָנאַל האָט בעשלאָסען אָנטיילנעהמען אין די פייערליכקייטען לכבוד דער דעלעגאַציע, אָבער דער בעשלוס פון וואַנדערוועלדע׳ן אָנטיילנעהמען אין פערזאַמלונגען פאַר א"י האָט זיי דערפון אָפּגעהאַלטען, און ראַטמאַן עהרליך אַלס פערטרעטער פון בונד האָט בעזוכט וואַנדערוועלדען און איהם ערקלערט, אַז אויב וואַנדערוועלדע וועט זיך נישט אָפּזאָגען פון אַרויסטרעטען אויף א"י־מיטינגען און אַקאַדעמיעס, וועט זיך בונד נישט בעטייליגען אין דער פייערליכער אויפנאַהמע לכבוד איהם, וואַנדערוועלדע׳ן.

וואַנדערוועלדע האָט דאָך בעשלאָסען אַרויסטרעטען מיט אַ רעפעראַט וועגען א"י און בונד האָט זיך אין די פייערונגען נישט בעטייליגט.

שבת איז פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפענונג פונ׳ם אַרבייטער־קאָנגרעס פאַר א"י און עמיל וואַנדערוועלדע און זיין פרוי זענען ביידע אַרויסגעטראָטען מיט רעפעראַטען, און וועלכע זיי האָבען בעוויזען אַ גענויע קענטעניש פונ׳ם א"י־פּראָבלעם און אַ טיפען אינטערעס צו אַלץ, וואָס ס׳ווערט געטון אין א"י.

דאָס האָט צעוואויגען אויך די פ.פ.ס., וועלכע האָבען זיך די גאַנצע צייט נישט געוואָלט אַנגאַזשירען אין דעם ענין, אָנצונעהמען אַ שטעלונג. אין נעכטיגען „ראָבאָטניק" איז אָפּגעדרוקט אַנ׳אַרטיקעל פון רעדאַקציע, אין וועלכען ס׳ווערט געזאָגט:

„אין דער יודישער פרעסע ווערט לעצטענס געפיהרט אַ גוואַלדיגע פּאָלעמיק וועגען דער בעציהונג פון ה׳ וואַנדערוועלדע צו דער יודען־פראַגע בכלל און צו די פערהעלטנישען אין דער יודישער סאָציאַליסטישער בעוועגונג בפרט.

וועגען וואָס האַנדעלט זיך דאָ?

די יודישע סאָציאַליסטישע בעוועגונג אין פּוילען טיילט זיך פּרינציפּיעל אין צוויי שיכטען: בונד און פּועלי־ציון. די בונדאָווצעס פיהרען אַ העפטיגען קאַמף מיט׳ן ציוניזם, הייסט עס אויך — מיט׳ן פּועלי־ציוניזם. בונד רעפּרעזענטירט אָהן אַ ספק דעם גרעסטען טייל פון יודישע אַרבייטער אין פּוילען.

פון דער צווייטער זייט געהערט נישט ביז איצט דער בונד צום סאָציאַליסטישען אינטערנאַציאָנאַל, בעת די רעלאַטיוו קליינע גרופּע פון די פּוילישע פּועלי ציון בילדען אַ טייל פון דעם אַזוי גערופענעם וועלטליכען פערבאַנד פון „פּועלי־ציון" און זענען אַזוי אַרום אַ טייל פונ׳ם אינטערנאַציאָנאַל.

ה׳ וואַנדערוועלדע געהערט שוין פון לאַנג אָן צו די אָנהענגער פון דער פּועלי־ציון־אַרבייט אין א"י און בעציהט זיך סימפּאַטיש צו דער ציוניסטישער לעזונג פון דער יודען־פראַגע. ה׳ וואַנדערוועלדע איז געקומען קיין פּוילען אַלס פאַרשטעהער פון אינטערנאַציאָנאַל און איז אַ גאַסט פון פ.פ.ס. אַלס פּריוואַט־מענש און אַלס אַ בעקאַנטער אָנהענגער פון דער ציוניסטישער לעזונג פון דער יודען־פראַגע, האָט ער געוואָלט שאַפען אַנ׳אינפאָרמאַציע־קאָנטאַקט מיט די ענטשפּרעכענדע יודישע קרייזען.

מיר האָבען דאָס רעכט צו ערקלערען אין נאָמען פון ה׳ וואַנדערוועלדע, — שרייבט דער „ראָבאָטניק", — אַז זיין בעטייליגונג אין דער נעכטיגער קאָנפערענץ פאַר׳ן אַרבייטענדען א"י איז בשום אופן נישט קיין פּרוב אַריינצומישען זיך אין די אינערליכע ענינים פונ׳ם יודישען סאָציאַליזם אין פּוילען און נישט אַרויסזאָגען זיך פאַר אַ וועלכער ס׳איז קאָנצעפּציע פון דער יודיש־סאָציאַליסטישער טעטיגקייט.

אין נאָמען פון סאָציאַליסטישען אינטערנאַציאָנאַל האָט ה׳ וואַנדערוועלדע גערעדט נאָר אויפ׳ן מיטינג פון פ.פ.ס. אין וואַרשאַ, אויפ׳ן שיתפות׳דיגען מיטינג פון פ.פ.ס. און דייטשע אַרבייטס־פּאַרטיי אין לאָדז און וועט אַרויסטרעטען אויפ׳ן מיטינג פון פ.פ.ס. אין קראַקאָ.

די נעכטיגע קאָנפערענץ פון אַרבייטענדען א"י האָט ה׳ וואַנדערוועלדע בעגריסט אַלס מענש, וועלכער האָט אין א"י פּערזענליך געזעהן די אָנשטרענגונגען פון די דאָרטיגע אַרבייטער און שאַצט זיי אָפּ פולקאָם. אין זיין רעדע האָט ה׳ וואַנדערוועלדע בפירוש בעטאָנט, אַז ער וויל זיך נישט אַריינמישען אינ׳ם קאַמף צווישען בונד און פּועלי־ציון. ער האַלט אָבער, אַז דער שטרייט קען געלעזט ווערען.

צוליב דער פּאָלעמיק, וועגען וועלכער מיר האָבען דערמאָנט, האָבען מיר — שרייבט דער „ראָבאָטניק" — געהאַלטען פאַר נויטיג דאָס פעסטצושטעלען. פון זיך קענען מיר צוגעבען: אַלע דערמאָהנטע שוועריגקייטען אויפ׳ן באָדען פון די בעציהונגען מצד׳ן סאָציאַליסטישען אינטערנאַציאָנאַל און זיינע איינצעלנע טוער צו דער יודישער סאָציאַליסטישער בעוועגונג אין פּוילען און אַנד. לענדער וואָלטען פיל פערקלענערט געוואָרען, ווען „בונד" וואָלט זיך דעצידירט אַריינצוטרעטען אין סאָציאַליסטישען אינטערנאַציאָנאַל. ביז איצט — פערענדיגט דער „ראָבאָטניק" — איז עס לײדער נישט געשעהען".

אַזוי האָט זיך געענדיגט דער סענסאַציאָנעלער סכסוך וואַנדערוועלדע — „בונד" מיט אַנ׳אָפּעלטע פאַר׳ן „בונד" אַריינצוטרעטען אין 2־טען אינטערנאַציאָנאַל.

נייער קוואָטע געזעץ אריין אין קראַפט

ניו־יאָרק 23 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) דער שטאַט־דעפּאַרטאַמענט פון ניו־יאָרק האָט מיטגעטיילט אַז דער נייער געזעץ וועגען די קוואָטעס טרעט אַריין אין קראַפט שוין פון 1 יולי. פון דעם טאָג אָן וועט מען אַריינלאָזען די עמיגראַנטען לויט דער נייער קוואָטע־פערטיילונג.

נאַנקינער רעגירונג מאַכט שלום מיט גענעראַל פענג

וויען, 23 (ספּ. טעל.) די מלחמה־געפאַהר צווישען דער כינעזישער נאַציאָנאַליסטישער רעגירונג און דעם גענעראַל פענג איז אַריבער. ביידע צדדים האָבען ערקלערט, אַז זיי ווילען שלום. דאָס פאָרמעלע פרידען שליסען וועט פאָרקומען די טעג. לויט די אינפאָרמאַציעס פון שאַנכאַי האָט די נאַנקינער רעגירונג אַרויסגעוויזען אַ גרייטקייט אויסצוצאָהלען דעם מאַרשאַל פענג אַנדערטהאַלבען מיליאָן אַמעריקאַנער דאָלאַר אויב ער וועט זיך פערפליכטען צו פערלאָזען דאָס לאַנד. מען רעכענט, אַז אויף אַזאַ אופן וועט זיך איינגעבען אויסצומיידען אַ בירגער־קריג. פענג האָט בדעה צו פאָהרען צו ערשט קיין מאָסקווע און נאָכדעם קיין בערלין.

יודישע פרעסע אין אונגאַרן

בודאַפּעשט, דער עקזעקוטיוו־קאָמיטעט פון דער אונגאַרישער ציוניסטישער לאַנד־אָרגאַניזאַציע האָט בעשלאָסען צו פערוואַנדלען די ציוניסטישע 2־וואָכען־שריפט „זשידאָ סעמלע" אין אַ וואָכענבלאַט.

Dr. med. I. WAJNBERG
CEGIELNIANA 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען־און האַרץ־קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע
אין דער היים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערען־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקהייטען
קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-81.
[illegible]

יאָרג.
24 יוני 1929

„נייער פאָלקסבלאַט“

יאָרג.
24 יוני 1929

פאָלק. סלאָוועק דערגענצט זײַן רעדע

וועגן „ברעכען די ביינער“ און וועגן די נאַצ. מינדערהייטן

די רעדע וואָס ס'האָט געהאַלטען פּאָלקאָווניק סלאָוועק אויפ'ן צוזאַמענפאָהר פון ב. ב. אין לאָדז האָט אַרויסגערופען אַ שטורם כמעט אין דער גאַנצער פּוילישער פּרעסע. די אָפּאָזיציאָנעלע און סאָציאַליסטישע פּרעסע האָט שאַרף רעאַגירט אויף דער רעדע און געמאַכט פאַרשידענע אויספיהרונגען. בלויז די סאַנאַטאָרישע פּרעסע האָט ווי אָנגענומען אַ מויל מיט וואַסער און געשוויגען. אָבער דער שטורם איז געוועזן אַזוי אומאויפהערליך און שטאַרק, אַז פּאָלקאָווניק סלאָוועק האָט זיך, זעהט אויס, געפיהלט גענויטיגט צו געבען איניגע אויפקלערונגען וועגען זיין רעדע, בפרט וועגען „ברעכען די ביינער די דעפּוטאַטען“.

אין „גלאָס פּראַוודי“ איז ערשינען די גאַנצע רעדע פון פּאָלקאָווניק סלאָוועק אין אַן אינטערוויו, אין וועלכער ער קלערט אויף דעם אינהאַלט פון זיין רעדע, וועלכע איז דורך דער אָפּאָזיציאָנעלע פּרעסע ווי ער בעהויפּטעט געבראַכט געוואָרען אין אויסצוגען, כדי צו מאַכען פון איהר אַ סענסאַציע. און כדי זיך אָפּצוגעבען אַ דין וחשבון פון דער אמת'ער בעדייטונג און כאַראַקטער פון דער רעדע, דאַרף מען נעמען אין אכט איהר גאַנצקייט.

אין דער פולער רעדע געפינען זיך אַ חוץ די ציטאַטען וואָס זענען געבראַכט געוואָרען אין דער פּרעסע שטאַרקע לויב-געזאַנגען פאַר'ן מאַרשאַל פּילסודסקי. פּאָלקאָווניק סלאָוועק ערקלערט אַז די אַטאַקע געגען איהם ווערט געפיהרט פון צוויי זייטען מצד די ענדעקעס און מצד די פּ.פּ.ס.

די ענדעקעס, וועלכע האָבען אָנגעהויבען זייער אַרבייט אין נייעם פּוילען מיט אַ מלוכה-פאַרשווערונג דעם 5 יאַנואַר 1919 זענען דערגאַנגען שפּעטער דערצו, אַז זיי האָבען ערמאָרדעט דעם ערשטען מלוכה-פּרעזידענט אין פּוילען און היינט טוען זיי אַלץ וואָס זיי קאָנען נאָר, כדי צו קאָנען מיט פרעמדע הענד דערגעהן צוריק צו דער מאַכט.

די פּ.פּ.ס. פלעגט זיך גערן מודה זיין צום אַנטייל אין דער מאַי-איבערקערעניש. נאָך דער איבערקעהרעניש האָבען זיי געוואָלט, אַז מאַרשאַל פּילסודסקי זאָל פאַנאַנדערלאָזען דעם סיים און בעשטימען נייע וואַהלען, די פּ.פּ.ס. האָבען געהאָפט דאַן אַ סך צו געווינען. מאַרשאַל פּילסודסקי האָט אָבער זיך נישט געוואָלט שטיצען אויף פּ.פּ.ס., אַז מאַרשאַל פּילסודסקי איז געוועזן גערעכט האָבען בעוויזען די שטענדיגע האַנדלונגען פּ.פּ.ס.

ווייטער האָט פּאָלקאָווניק סלאָוועק גערעדט וועגען דער ראָל פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין די פריהערדיגע סיימען. אינ'ם קאַמף צווישען די רעכטע און לינקע איז דאָס צינגעל ביי דער וואָגשאָל געוועזן די פאַרשטעהער פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען און פון די קאָמוניסטען. זיי האָבען דאָס דעצידירט אין די קאַמפען צווישען די פּוילישע גרופּירונגען.

אַלס פּרוב צו היילען די דאָזיגע קראַנקהייט פון סיים האָבען מיר פאָרגענומען דעם געדאַנק צו שאַפען דעם אומפּאַרטייאישען בלאָק פאַר צוזאַמענאַרבייט מיט דער רעגירונג און נישט רופען אַלס סופּער-אַרביטערן די קאָמוניסטען און די קאָמוניזירענדע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

און דער טייל רעדע בעווייזט, אַז אין בעצוג צו די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען פערהאַלט זיך דער פיהרער פון אומפּאַרטייאישען בלאָק אויפ'ן זעלבען שטאַנדפּונקט ווי די ענדעקעס — די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען דאַרפען נישט דעצידירען אין פּוילישע מלוכה-ענינים, וועגען וועלכע עס שטרייטען די ריין-פּוילישע פּאַרטייען.

פּאָלקאָווניק סלאָוועק האָט מיט זיין אויסבעסערונג גאָרנישט אויסגעבעסערט. ער האָט מיט'ן זאַץ וועגען די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען נישט געוואונען די סימפּאַטיעס פון די ענדעקעס און האָט מיט'ן צוזאָג פון „ברעכען די ביינער“ נישט אָפּגעשראָקען די אָפּאָזיציע.

—ן.

פון יודישען לעבען אין סאָוויעט-רוסלאַנד

יודישע לאַנדווירטשאַפטען אויף קאַווקאַז זיך צופאַלען

מאָסקווע. (י.ט.א.) לויט אַ בעשלוס פון דעם קאָמיסאַריאַט פאַר אַרבייטער- און פּויערים-אינספּעקציע וואָס איז דער העכסטער קאָנטראָל-אָרגאַן אין לאַנד, ווערט דאָס גאַנצע פּרעזידיום פון „קאָמזעט“ ביים צענטראַלען אויספיהר-קאָמיטעט פון דער אוזבעקיסטאַנער רעגירונג אין סאַמאַרקאַנד אויפגעלעזט ווערען.

אַ קאָמיסיע פון קאָמיסאַריאַט האָט דורכגעפיהרט אַ רעוויזיע אין „קאָמזעט“ אין אוזבעקיסטאַן, און האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער פּרעזידיום פון „קאָמזעט“ איז שולדיג אין דעם, וואָס אַ צאָהל יודישע לאַנדווירטשאַפטליכע אַרטעלען זענען ליקווידירט געוואָרען. דער „קאָמזעט“ האָט בעזעצט די יודען אויף שלעכטער זאַמדיגער ערד, און דאָס האָט געפיהרט דערצו, אַז יודען האָבען אויפגעגעסען די קרעדיטען וואָס מען האָט זיי געגעבען און זענען זיך צופאָהרען.

סטודענטישע פערזאַמלונג פערפליכטעט זיך „אויסברענען דעם אַנטיסעמיטיזם מיט גליהענדען אייזען“.

מאָסקווע. (י.ט.א.) טאָניע כמיעלעווסקאַיאַ, אַ יודישע אַרבייטערין אין לענינגראַד, איז אַראָפּ פון זינען אין רעזולטאַט פון די אַנטיסעמיטישע פערפאָלגונגען, וואָס זי איז אויסגעשטאַנען אין איהר וואוינונג פון איהרע שכנים.

אַן אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז די שכנים פלעגען פינף אַ זייגער פאַרטאָג זיך אויפוועקשטעלען ביי דער זייט פון כמיעלעווסקאַיאַ און אָנהויבען זומלען און שרייען: „זשידאָווסקאַיאַ מאָרדאַ פערנעם זיך פון דאַנען. זיי פלעגען איהר אויך נישט לאָזען געהען אין דעם אַלגעמיינעם וואַש-צימער, און האָבען איהר נישט געלאָזט נעמען קיין וואַסער. די שולדיגע וועלען איצט שטעהן פאַר'ן געריכט.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די אַנטיסעמיטישע אַרויסטרעטונגען געגען די יודישע סטודענטען פון דעם „אינסטיטוט פאַר פאָלקס-בילדונג“ אין טשערניגאָוו, איז איצט פאָרגעקומען אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער גאַנצער טשערניגאָווער סטודענטענשאַפט, אויף וועלכער עס איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע „אויסצוברענען דעם אַנטיסעמיטיזם צווישען די סטודענטען מיט גליענדע אייזען“.

דובנאָוו אַ „ווייסער גוואַרדיעץ“.

מאָסקווע (י.ט.א.) דער מאָסקווער „זשורנאַל טריבונאַ“ אַטאַקירט שאַרף די „יודישע היסטאָרישע עטנאָגראַפישע געזעלשאַפט“ אין לענינגראַד, אַ געזעלשאַפט, וואָס דער בעוואוסטער יודישער היסטאָריקער שמעון דובנאָוו איז געוועזן איינער פון איהרע גרינדער, פאַר אָנעהמען צום דרוק אַ וויסענשאַפטליכע אַרבייט פון פּראָפ. דובנאָוו.

דער אַרטיקעל אין „טריבונאַ“ איז געשריבען דורך דעם יונגען סאָוויעטישען יודישען היסטאָריקער ס. נעסאַמיאַטשטשי, וועלכער ערקלערט דובנאָוו'ן אַלס „יודישען ווייס גוואַרדיעץ, וואָס דער וויסענשאַפטליכער ווערט פון זיינע ווערק איז גלייך נול“. דער „גאַנצער סיסטעם פון דובנאָוו'ס היסטאָרישער אַרבייט מעגען מיר אַרויסוואַרפען אין אַ מיסט-גרוב, ווערט אין אַרטיקעל געזאָגט — די יונגע סאָוויעטישע היסטאָריקער דאַרפען לערנען דובנאָוו'ן, כדי צו וויסען ווי אַזוי נישט צו שרייבען קיין געשיכטע“.

דער אַרטיקעל ענטהאַלט אויך אַן אָנפאַל אויף דער אַלטער יודישער געזעלשאַפט „אָפּע“ (אָבשטשעסטוואָ פּראָסוועשטשעניאַ יעווריעוו), וואָס עקזיסטירט נאָך ביז'ן היינטיגען טאָג גאַנץ לעגאַל אין לענינגראַד. נעסאַמיאַטשטשי האַלט, אַז אַזעלכע יודישע געזעלשאַפטען וואָלטען שוין לאַנג געדאַרפט פערמאַכט ווערען דורך דער סאָוויעטישער רעגירונג, ווייל מיט זייער עקזיסטענץ דערמאָהנען זיי „סט. פּעטערבורג, נישט לענינגראַד“.

מל זיין איז היגיעניש

מאָסקווע, (י.ט.א.) דריי פעראַנטוואָרטליכע פיהרער פון דער קאָמוניסטישער יוגענד אָרגאַניזאַציע אין אָדעס ווערען איצט אָנגעקלאָגט אין דעם „פערברעכען“, אַז זיי האָבען מל געוועזן זייערע קינדער.

צווישען די אָנגעקלאָגטע איז פערהאַן די סעקרעטאַרין פון דער קאָמוניסטישער גרופּע ביים אָדעסער אינסטיטוט פון פאָלקס-בילדונג, חנה פּיוואָוואַר, וואָס האָט ערקלערט, אַז זי וועט בעסער פערלאָזען די קאָמוניסטישע פּאַרטיי, איידער נישט מל זיין איהר קינד. די איבעריגע צוויי אָנגעקלאָגטע, די קאָמוניסטען פּעקער און כווירסקי, וועלכע זענען מיטגלידער פון דער העכסטער קאָנטראָל-קאָמיסיע פון דער יוגענדליכער קאָמוניסטישער פּאַרטיי אין אָדעס, האָבען ערקלערט, אַז „מל זיין איז זעהר היגיעניש, און דערפאַר זעהען זיי נישט קיין שום פערברעכען אין דעם, וואָס זיי האָבען מל געוועזן זייערע קינדער“.

מוסאָליני בעקעמפט דעם קעניג

און טראָגט זיך אַרום מיט גרויסע פּלענער

עס איז שוין לאַנג קיין סוד נישט, אַז דער איצטיגער קעניג פון איטאַליען, וויקטאָר עמאַנועל דער דריטער, איז פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַן אונטערטעניגען, געהאָרכזאַמען שקלאַף פון דעם מעכטיגען פאַשיסטישען דיקטאַטאָר.

מען ווייסט שוין איצט בעשטימט, אַז פיל וויכטיגע ענדערונגען און נייעס האָט מוסאָליני איינגעפיהרט אין לאַנד נישט נאָר געגען דעם ווילען און געגען דעם צושטימונג פון פאָלק, נאָר אפילו אויך געגען דעם ווילען פון דעם קעניג גופא, וועלכער האָט געמוזט נעבאַך זיי גוטהייסען און דורכפיהרען אין לעבען דורך צוואַנג.

די בעציהונגען צווישען דעם קעניג און דעם דיקטאַטאָר זענען ווייט, ווייט נישט קיין פריינדליכע. די לעצטע צייט הערשט אַן אָנגעשטרענגטע שטימונג כמעט אַן אָפענער האַס צווישען ביידען.

פערהאַן פאַר דעם אַ היבש ביסעל בעווייזען. מען זעהט שוין איצט נישט מעהר קיין פאָטאָגראַפישע בילדער פון דעם קעניג און מוסאָליני צוזאַמען. ווי מען פלעגט עס פריהער זעהן. מען צווייפעלט שטאַרק, צי זיי רעדען אפילו איינער מיט דעם אַנדערען. אויף עפענטליכע פאַראַדען און צערעמאָניעס בעווייזען זיי זיך שוין אויך נישט צוזאַמען. צום ביישפּיל, ביי דעם יאָהרצייט פון דער פערשטאָרבענער קעניגין זענען פאָרגעקומען צוויי בעזונדערע פייערונגען מיט צוויי בעזונדערע צערעמאָניעס: ביי איינער איז אָנוועזענד געוועזן מוסאָליני; ביי יעדער צווייטער — דער קעניג מיט זיין פאַמיליע. ביי דער יעהרליכער פייערונג פון ענטוואָפנונג איז קיינער פון דער קעניגליכער פאַמיליע נישט געוועזן. פערקעהרט, ווען דער קעניג בעווייזט זיך פאַר'ן עולם, זעהט מען נישט קיין אָפיציעלע פאַרשטעהער פון דער פאַשיסטישער פּאַרטיי: און ווען די פאַשיסטען מאַכען זייערע אַ פייערונג, נעהמט אין איהר קיינער פון דער קעניגליכער פאַמיליע קיין אַנטייל נישט.

ס'איז קלאָהר, אַז דער קעניג האַסט מוסאָליני'ן נישט ווייניגער ווי דאָס פאָלק האַסט איהם, און אפשר נאָך מעהר, פונדעסטוועגען פאָלגט ער דעם דיקטאַטאָר און דינט איהם אַלס אַ בלינדע געצייג אין זיין הערשאַפט. די געהאָרכזאַמקייט און אונטערטעניגקייט פון קעניג געהט אַזוי ווייט, אַז ער האָט אונטערגעשריבען פיל בעפעהלען, וועלכע נעהמען אַוועק ביים קעניג אַ טייל פון זיין מאַכט און ערנידעריגען איהם אין די אויגען פון פאָלק. דער קעניג האָט אַליין געמוזט בעזייטיגען פון די הויכע אַמטען זיינע בעליבטע גענעראַלען און פיהרער, וועלכע זענען נישט געפעלען געוואָרען מוסאָליני'ן. טאָמער האָט דער קעניג נאָך געהאַט אין זיינע הענד די פיהרערשאַפט פון דער אַרמיי אַלס איהר העכסטער קאָמאַנדיר, האָט עס מוסאָליני ביי איהם אויך כמעט ווי איינגענומען צוגענומען, שאַפענדיג אַ נייעם הויכען אַמט פון אַ פיהרער פון דעם „הויפּט-שטאַב“. דעם נייעם אַמט האָט מוסאָליני איבערגענומען אין זיינע איגענע הענד, און דערמיט האָט ער זיך אויך דערהויבען איבער אַלע אַמטען אין דער אַרמיי. און דער קעניג האָט דאָס גוט-געהייסען.

נאָך מעהר: מוסאָליני האָט דורכגעפיהרט אַזעלכע בעשלוסען, וועלכע רייסען זיך אַריין אין קעניגליכער מאַכט גופא: דער קעניגליכער יורש דער פּרינץ קען איצט נישט פערנעהמען דעם טראָן נאָכ'ן קעניג'ס טויט אָהן דער צושטימונג פון מוסאָליני'ן. מוסאָליני קען פּראַקטיש צווינגען דעם קעניג זיך אָפּצוזאָגען פון טראָן צו גונסטען פון מוסאָליני'ס אַנ'אָנהענגער אין דער קעניגליכער משפחה. דאָס קען פאָרקומען ביי אַן אָפענעם קריג מיט'ן קעניג. ווען מוסאָליני זאָל שטאַרק ווילען, קען ער מיט דער צייט אַליין ערוועהלט ווערען אַלס הערשער פון איטאַליען. דעם איצטיגען קעניג'ס מאַכט אין איטאַליען איז אַ זייפען-בלאָז, וואָס קען לייכט פּלאַצען. דאָס פערשטעהט איצט יעדער איינער אין איטאַליען.

קיין בעזונדערע ליבע ביים פאָלק האָט ביי די לעצטע יאָהרען, דער קעניג נישט געהאַט. די נאַציאָנאַליסטען האָבען איהם נישט ליב געהאַט, ווייל ער איז פאַר זיי צו-דעמאָקראַטיש, צו-איינפאַך. איבערהויפּט האָט ער דאָס אַרויסגעוויזען אין דער צייט פון דער מלחמה, ווען ער פלעגט זיך האַלטען גאָרנישט ווי עס פּאַסט פאַר אַ קעניג. איצט אָבער האָט זיך די בעציהונג צו איהם שטאַרק געענדערט: מען פיהלט, אַז ער איז אויך אַ קרבן פון מוסאָליני'ס דיקטאַטור, און מען האָפט, אַז ער וועט מיט דער צייט פאָרט בעפרייען דעם פאָלק פון דער איצטיגער שקלאַפעריי. בעזונדערס גרויסע האָפנונגען לייגט מען אויף זיין זוהן, הומבערט, וועלכער האָט מיט עטליכע יאָהר צוריק אָפען איבערגעריסען מיט די פאַשיסטען. דער פּרינץ איז אַ בעשיידענער יונגערמאַן, פיר און צוואַנציג יאָהר אַלט, אַ הויכער, אַ שלאַנקער, מיט אַנ'ענערגישען פּנים. דער עולם גלויבט, אַז ער האָט אין זיך גענוג מוט און שכל צו בעקעמפען מיט דער צייט מוסאָליני'ן.

דערווייל אָבער פיהלט מען אַז דעם קעניגליכען הויף די מאַכט פון דעם דיקטאַטאָר. מען האַסט איהם, און מען גיט זיך אונטער.

פרעגט זיך אַ קשיא: אויב מוסאָליני איז שטאַרקער פון דעם קעניג, אויב ער קען איהם אפילו אַראָפּוואַרפען פון בענקעל, און פערנעהמען זיין פּלאַץ, וואָס-זשע וואַרט ער? וואָס-זשע שווייגט ער?

אין אויף דער קשיא פערהאַן אַנ'ענטפער, אָדער פיליייכט עטליכע ענטפערס:

ערשטענס, לוינט גאָרנישט מוסאָליני'ן צו בעזייטיגען דעם קעניג און אַרויסרופען אַ געפעהרליכע און שטורמישע איבערקעהרעניש. איהם איז פיל בעקוועמער און רוהיגער אויסצונוצען פאַר זיך דעם קעניגס אונטערשריפט צו אַלץ, וואָס ער וויל, איידער צו געהן אויף דעם וועג פון אַ הויף-איבערקעהרעניש.

צווייטענס, טראָגט זיך מוסאָליני אַרום מיט פיל העכערע פּלענער. איהם חלומט זיך די אַמאָליגע גרויסע רוימישע אימפּעריע, מיט אַ מעכטיגען אימפּעראַטאָר אין דער שפּיץ. ער האָט זיך דעריבער פערוואָרגט מיט אַ גאַנצע רייהע מלוכה'ס און מלוכה'לעך, וועלכע זאָלען איהם אַרויסהעלפען אין זיינע חלומות. ער האָט געשלאָסען אָפּמאַכען מיט שפּאַניען און רומעניען. ער האָט זיך אַרומגערינגעלט מיט פריינדליכע שכנים: אונגאַרן, בולגאַריע, גריכענלאַנד און אַלבאַניע. אויך אין די ווייטע לענדער פּרובירט ער פערשפּרייטען זיין איינפלוס דורך קאָלאָניעס. אַזוי האָט ער געשטעלט אַ פוס אין נאָרד-אַפריקא (צווישען טוניס און עגיפּטען). אַזוי פּרובירט ער זיך צו בעפעסטיגען אַרום דעם רויטען ים. אַזוי איבט ער אויס זיין איינפלוס אין אַביסיניען, און פּרובירט אַרויסשיקען קאָלאָניעס אין אַפריקא, אַזיע און אפילו אין דער „לאַטיינישער אַמעריקא“.

מוסאָליני טראָגט זיך אַרום מיט גרויסע אימפּעריאַליסטישע פּלענער, און ער גרייט זיך דורכצופיהרען זיי אין לעבען דורך אַלע מעגליכע און אומעגליכע מיטלען. ער גרייט זיך צו מלחמות און בעטראַכט דעם איצטיגען פרידליכען צושטאַנד ווי אַ מין צייטווייליגע הפסקה.

ווער עס הערט זיך צו צו מוסאָליני'ס רעדעס, קען גלייך דערפיהלען, וואוהין עס זענען געווענדעט זיינע דורשטיגע בליקען: נישט צום איטאַליענישען טראָן אַליין זענען זיי געווענדעט, נאָר צו אַ פיל ברייטערער און ווייטערער הערשאַפט. דעם דאָרפישען שמיד'ס זוהן טראָגט אַוועק זיין פאַנטאַזיע ווייט-ווייט איבער די גרעניצען פון זיין לאַנד, איבער ימים, איבער פרעמדע לענדער, איבער דורות אפילו. און ער מאָהלט זיך אַ בילד, ווי אַזוי ער ווערט דער אָנערקענטער פיהרער פון אַ גרויסער וועלט, דער העכסטער פאַרשטעהער פון דער רוימישער אימפּעריע, די פערקערפּערונג פון דער „לאַטיינישער ציוויליזאַציע“...

מיט אַזעלכע חלומות טראָגט זיך אַרום דער איטאַליענישער דיקטאַטאָר; און דער קעניג, דער שוואַכלינג, וועלכער ציטערט פאַר קאַמף און פאַר בלוט-פערגיסונג, איז בלויז אַ ווערקצייג אין זיינע מעכטיגע הענד.

די דיקטאַטור פרעסט אויף נישט נאָר דאָס פאָלק, איבער וועלכען זי הערשט, נאָר זי קוקט אויך מיט דורשטיגע און זשעדנע בליקען אויף דער גאַנצער וועלט און טראָגט מיט זיך די געפאַהר פון בלוטיגע מלחמות.

נייער פאלקסבלאט
דאס לאדזער לעבען

24
מאָנטאָג
טז
סיון תרפ"ט

יוני
זון-אויפגאַנג 3.15
זון-אונטערגאַנג 8.01

נעכטיגע זיצונג פון קהלה-פערוואלטונג
ציוניסט, בונדיסט און פועלי-ציוניסט פערלאזען די זיצונג און ס'איז נישט געבליבען קיין קווארום

נעכטען איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג. נאָכ'ן בעשטעטיגען די טאָג-אָרדנונג, האָט פרנס זעלמאַנאָוויטש געשטעלט אַ דרינגענדען פאָרשלאַג, אַז ס'זאָל בעשטימט ווערען אַ קאָמיסיע נאָכצוקאָנטראָלירען די דורכגעפיהרטע פסח-אַקציע. דער פאָרשלאַג איז אָנגענומען געוואָרען און איז געשטעלט געוואָרען אַלס לעצטער פונקט פון דער טאָג-אָרדנונג.

נאָכדעם זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען אַ רייהע אָנפראַגען און אינטערפּעלאַציעס פון פרנס זעלמאַנאָוויטש: 1) פאַרוואָס האָט מען איהם נישט געוואָלט בעווייזען די רשימה פון די בכבוד'ע פערזאָנען, וועמען ס'איז אַרויסגעגעבען געוואָרען שטיצע אויף פסח; 2) פאַרוואָס האָט מען אַרויסגעגעבען אַנ'אונטערשטיצונג פון 360 זל. אויף צו היילען אין „מרפא"-סאַנאַטאָריום אַ פערזאָן, וואָס איז פערמעגליך.

פון פרנס בושעושינסקי, פאַרוואָס איז ביז איצט נישטאָ קיין בעריכט וועגען דער קוהלען-אַקציע זענען שוין בעשטעטיגט געוואָרען דורך דער פּערוואַלטונג. פרנס ציטרינאָווסקי לעגט פאָר צו עפענען אַ דיסקוסיע איבער די תשובות פון קהלה-פּרעזעס. דער פאָרשלאַג ווערט אָפּגעוואָרפען. דאַן פערלאָזען די פרנסים זעלמאַנאָוויטש, ציטרינאָווסקי און בושעושינסקי אַלס פּראָטעסט די זיצונג. דער-ביי גיט אָפּ פרנס ציטרינאָווסקי אַ שאַרפע ערקלערונג און קוועסטיאָנירט דעם קוואָרום.

און פסח-אַקציע און 2) מיט וואָס פאַר אַ רעכט פיהרט דער פּרעזעס פון דער קהלה-פערוואַלטונג אַ קאָרעספּאָנדענץ מיט דער סטאַראָסטווע און וואָיעוואָדזטווע וועגען עטאַט.

דער פאָרזיצער פו נדער פערוואַלטונג ה' ל. מינצבערג ענטפערט אויף די אָנפראַגען.

די פסח-קאָמיסיע האָט געאַרבייט אויף רעכט פון דער פערוואַלטונג און איז דערפאַר נישט מחויב אָפּצוגעבען קיין שום בעריכט.

מיט'ן וואָיעוואָדע פיהרט דער פּרעזעס נישט קיין שום פּערזענליכע קאָרעספּאָנדענץ. ער איז אָבער מחויב איבערצושיקען די רעקורסען צו דער סטאַראָסטווע, און אויף דער אָנפראַגע פון דער סטאַראָסטווע דאַרף ער איבערגעבען די מאָטיווירונג פון דער אַפּעלאַציע-קאָמיסיע.

וועגען דער אָנפראַגע בנוגע „מרפא" ענטפערט אַדוו. ווייצמאַן, ער ערקלערט, אַז דער בעטראַג איז אויסגעצאָהלט געוואָרען „מרפא" לויט אַ בעשלוס פון דער קאָמיסיע פאַר סאָציאַלער הילף און וועלכער פרנס זעלמאַנאָוויטש איז אַ מיטגליד. שפּעטער איז דער בעשלוס בעשטעטיגט געוואָרען דורך דער פערוואַלטונג. אַזוי ווי פרנס זעלמאַנאָוויטש האָט אויף דער זיצונג פון דער סאָציאַלער הילף-קאָמיסיע נישט אָפּגעגעבען קיין וואָטום סעפּאַראַטום, קען ער איצט די פראַגע נישט אויפהויבען.

ווייטער האָט ערקלערט דער קהלה-פּרעזעס, אַז די בעריכטען פון דער פסח- און קוהלען-אַקציע

צוליב דעם וואָס ס'איז נישטאָ קיין קוואָרום ווערט די זיצונג געשלאָסען.

מעגליכקייטען פון אויסוואנדערן קיין בעלגיען

אין לאָדז ווילט דער פאָרשטעהער פון'ם עמיגראַציאָנס-אַמט פאַר „מזרח, ביים בעלגישען אויסערן-מיניסטעריום סעקרעטער י. שליוואָווסקי.

ה' שליוואָווסקי דערצעהלט וועגען די גרויסע עמיגראַציע-מעגליכקייטען פאַר יודען קיין בעלגיען. עס ווערען קיין בעלגיען אַרויסגעפאָדערט פון פּוילען וועהר פיל אַרבייטער צו אינדוסטריעלע אַרבייטען פאַר די קוהלען-שאַכטען און פאַר האַרף אַרבייטען. אין דער אינדוסטריע איז פערהאַן פאַר יודען אַ גאַנץ גרויסער פּלאַץ, וואו זיי ווערען גערן אַריינגענומען, מען נעהמט וועניגער גערן די יודען צו פעלד-אַרבייט.

3

דער פּוילישער קאָנסול גראַף כיטשעווסקי בעציהט זיך אויך זעהר אויפמערקזאַם צו די יודישע עמיגראַנטען, שטיצט זיי און אינטערעסירט זיך מיט זייער לאַגע. ער בעמיהט זיך אויך וועגען אַ סטיפענדיע פאַר יודישע סטודענטען פון פּוילען, וואָס שטודירען אין בעלגיען, אויב אַפילו זיי בעזיצען נישט קיין מאַטורעס.

קיין בעלגיען קענען פריי און אונגעשטערט אַרויספאָהרען פרויען צו מענער, וועלכע געפינען זיך דאָרטען און האָבען שוין דאָרטען אַרבייט — די פרויען בעקומען גלייך וויזעס.

כלות קענען קומען קיין בעלגיען צו חתנים, ווען זיי שטעלען צו אַנ'איבערזעצונג פון די תנאים, און אַ צייגניש, אַז דער חתן האָט אין בעלגיען אַרבייט. די וויזע בעקומט מען אין משך פון צוויי חדשים.

אַרבייטער בעקומען וויזעס אויך אין משך פון צוויי חדשים, ווען זיי בעווייזען קאָנטראַקטען מיט פירמעס, וועלכע פאָדערען זיי אַרויס, אויף אַ גאַנצען פון נישט וועניגער פון 52 פראַנק אַ טאָג ביי אַ 8-שטעהריגען אַרבייטס-טאָג.

אַלע פּוילישע בירגער, ראַ-פּען אַ חוץ די פער זענליכע דאָקומענטען אויך האָבען אַ קוואַליפיקאַציע צייגניש (שוויאַדעצטווע מאַראַלנאָשטשי).

פון בעלגיען ווערען אָבער אַרויסגעשיקט די אַלע, וועלכע האָבען בעקומען אַנ'אָפּזאָג פון בעלגישען קאָנסולאַט אויף אַ וויזע און אַריינגעקומען אומלעגאַל דורך מאַכערס. ש

סיום פון שול-יאהר אין דער טויב-שטומען-שולע
צו דער אויפמערקזאמקייט אויף א וויכטיגער ערציהונגס-אנשטאלט

נעכטען איז פאָרגעקומען דער סיום פון שול-יאָהר אין דער טויב-שטומער-שול וואָס ווערט געפיהרט דורך דעם פעראיין „עזרת אולמים". דאָס איז נישט געווען קיין געוועהנליכער סיום ווי אין אַנדערע פאָלקס-שולען, דאָס איז געווען עפּעס גאָר אייגענאַרטיגעס, עפּעס אַזעלכעס וועגען וואָס די לאָדזער יודישע געזעלשאַפט ווייסט נישט און אינטערעסירט זיך נישט. אין דער טויב-שטומער שולע פאַר יודישע קינדער געפינען זיך איצט 33 קינדער, די אומגליקליכסטע פון די אומגליקליכע, די וועלכע דער בייזער גורל האָט אַוועקגענומען אי דאָס געהער אי די שפּראַך, די קינדער מיט אַ גאַנץ אַנדער פּסיכאָלאָגיע און בעגריפען. און געפינט זיך אַ בעזונדערע אינסטיטוציע, וועלכע טוט אויף דעם געביט ממש וואונדער, פון די קלענסטע ביז די גרעסטע טויב-שטומע יודישע קינדער רעדען אַרויס געוועהנליך מענשליכע קלאַנגען, שרייבען און לייענען אויסגעצייכנעט און האָבען די בעסטע בעגריפען וועגען געאָגראַפיע, נאַטורוויסענשאַפט און אַנדערע לימודים. דאָס איז די גרענדליכע הילף פון מאַכען די קאַליקעס פאַר נוצליכע מענשען פון דער געזעלשאַפט. נישט אָפּשיירען זיי פון די אַרומיגע נאָר זיי בעהעפטען מיט זיי, אַרבייטען צוזאַמען מיט זיי.

צו דעם סיום זענען געקומען פיל איינגעלאַדענע געסט און אַקטיווע מיטאַרבייטער פון דער געזעלשאַפט „עזרת אולמים". די פייערונג עפענט דער פּרעזעס ד"ר נייאַרק. ער בעגריסט די געסט און וויזט אָן, אויף די גרויסע בעדערפענישען פון דער שול און אויף די בעגרענצטע פינאַנץ-מעגליכקייטען, די יודישע געזעלשאַפט אינטערעסירט זיך ווענוג מיט דער אינסטיטוציע, הגם די לעצטע וויל זיך וואָס מעהר פּאָפּולאַריזירען צווישען דער יודישער בעפעלקערונג.

פרוי דירעקטאָר גוטאַ ליכטענשטיין גיט אַ קורצען געשיכטליכען איבערבליק איבער דער ענטשטעהונג און ענטוויקלונג פון דער שול. די שול איז געגרינדעט געוואָרען מיט אַכצעהן יאָהר צוריק און האָט שטענדיג געהאַט צו קעמפען מיט פינאַנציעלע שוועריגקייטען. די ענטוויקלונג פון דער שול איז נאָר צו פערדאַנקען דער איבערגעגעבענהייט און אונערמידליכער אַרבייט פון עטליכע מענשען, וועלכע גיבען אַוועק זייער צייט און אַרבייט לטובת דער אינסטיטוציע. דאָס לערנען אין אַ טויב-שטומער שול איז גאָרנישט צו פערגלייכען מיט דעם לערנען אין אַ געוועהנליכער פאָלקס-שול. די רעזולטאַטען פון דער אַרבייט זענען ממילא קלענער, אָבער נאָר אין דער פערהעלטעניש, ווייל פּאַקטיש זענען די רעזולטאַטען גרעסערע, אין איין קלאַס קען זיך געפינען העכסטענס 10—12 קינדער. דער אינטערנאַט פון דער שול האַלט אויס אַכצעהן קינדער. אין דער שול לערנען זיך 33 קינדער. עס זענען פערהאַן 4 קלאַסען, אין דער פאָרשול 11, אין דער ערשטער 5, אין דער צווייטער 5, אין דער דריטער 8 און אין דער פירטער — 4.

דאַן האָט זיך אָנגעהויבען דער עקזאַמען פון די קינדער. אין דער ערשטער קלאַס קענען די קינדער אַרויסרעדען 2-זילביגע און 3-זילביגע ווערטער, קענען דאָס אויפשרייבען, אין דער צווייטער קלאַס פערשטעהען שוין די קינדער לויט די מויל-בעוועגונגען פון די לעהרערינס וואָס מ'רעדט צו זיי, קענען ענטפערען אויף פראַגען מיט גאַנצע זאַצען, אין דער דריטער קלאַס האָבען די קינדער שוין קלאָהרע בעגריפען וואָס טוט זיך אַרום, קענען די טעג פון דער וואָך, דעם דאַטום, דאָס יאָהר-טייל, ענטפערען אויף פראַגען און שרייבען אויסגעצייכנעט, אין דער פערטער קלאַס דערצעהלען שוין די קינדער וועגען וועלט-בעשאַפונג, וועגען די לענדער אין אייראָפּא און פערשידענע קאָמפּליצירטע פראַגען, ענטפערען אויף די פראַגען און שרייבען נישט ערגער ווי די קינדער און זייער גלייכען אין די געוועהנליכע פאָלקס-שולען.

דאַן ווערט ד יקינדער פערטיילט די שול-צייגנישען און זיסיגקייטען. דער קוראַטאָר פון דער שול ד"ר. גאָלדשמיט, האָט דאַן געראַטען אַ לענגערע רעדע וועגען דער שול, האָט געדאַנקט דעם שול-פּערסאָנאַל די אונערמידליכע דירעקטאָרין פרוי ליכטענשטיין, און די פרויליינס שניירעמיל און כאַר לופּסקאַ, דער קוראַטאָר ווייזט אויך אָן, אַז די טויב-שטומע קינדער ווערען שטאַרק בע'עולה'ט, ווייל פאַר אַלע קינדער איז פערהאַן אַ שול-צוואַנג און רוזקה פאַר די קאַליקעס, איז נישט פערהאַן קיין שול וואָס די מלוכה זאָל האַלטען. ד"ר. גאָלדשמיט פאָדערט אויף די יודישע געזעלשאַפט זיך צו פער-אינטערעסירען מיט דער אינסטיטוציע.

דער סיום האָט געמאַכט אַ זעהר גוטען איינדרוק אויף די אָנוועזענדע. ראַסזעלבע אויך די אויסשטעלונג פון די אַרבייטען פון די טויב-שטומע קינדער.

ארום די וואהלען צום 16 ציונ. קאנגרעס

געשאַפען א צענטראלען ציוניסטישען וואהל-קאמיטעט „עת לבנות"

אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע איז פאָרגעקומען אַ בעראַטונג פון אָנגעזעהענע ציוניסטישע עסקנים, אויף וועלכע עס האָט זיך קאָנסטיטואירט דער צענטראַלער ציוניסטישער וואַהל-קאָמיטעט („עת לבנות") וואָס זועט גרופּירען אַרום זיך אַלע אָנהענגער פון דער פערברייטערטער יודישער אַגענץ. אין קאָמיטעט זענען אַריין פאָלגענדע ה"ה: רעד. י. אונגער, ל. אַריסאָהן, פרנס א. י. בושעזינסקי, ל. גאָלדבערג, ב. גוטער, רעד. ע. האַמבורסקי, נ. וועגמייסטער, מ. טעמפּעלהאָף, לאַזניק א. יאָעל, צ. ליטווין, ש. לעוו, ק. לעווינסאָן, מ. לימון, מ. מרחיב, י. פּיקעלני. מ. פּלטו, ק. פייגבערג, מ. קאַצענעלבאָגען, נ. קאַראַצינסקי, מ. קאַרא, רעפ. ד"ר י. ראָזענבלאַט, צאָהן-אַרצט מ. רעדניק, ח. ראַקאָוויץ,

דער קאָמיטעט האָט זיך אָנגעשלאָסען אַז דעם הויפּט-וואַהל-קאָמיטעט פון „עת לבנות" אין וואַר-שא, וועלכער האָט אַרויסגעשטעלט אַ בעזונדערע קאַנדידאַטען-ליסטע צום קאָנגרעס וואָס טראָגט דעם נומער 2 (צוויי).

* * *

צו די וואהלען פון דעלעגאטען צום 16 ציוניסטישען קאנגרעס

נעכטען אָוונט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער אָרטיגער וואַהל-קאָמיסיע, אויף וועלכער עס זענען בעהאַנדעלט געוואָרען די טעכנישע פראַגען אין צוזאַמענהאַנג מיט די וואַהלען צום ציוניסטישען קאָנגרעס, וועלכע קומען פאָר זונטאָג דעם 30 ד.ח. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען איינצואָרדנען די וואַהלען אין לאָקאַל פון פּע-איינגטע שקל-קאָמיטעט (צעגעלניאַנאַ 4), פון 10 פריה ביז 10 אָוונער.

די וואַהל-רשימות ווערען ווייטער אויסגעלעגט צו קאָנטראָלירען היינט און מאָרגען פון 1—3 פאַר מיטאָג און פון 4 ביז 10 אָוונד. אין אויבענדערמאָהנטען לאָקאַל.

* * *

„אונזערע פאדערונגען אויפ'ן 16-טען ציוניסטישען קאנגרעס"

אין צוזאַמענהאַנג מיט די וואַהלען צום 16. ציוניסטישען קאָנגרעס, וועלכע קומען פאָר דעם קומענדיגען זונטאָג, אָרדענט אָן דער פעראייניגטער וואַהל-בלאָק פון די ראַדיקאַלע ציוניסטען „על המשמר" מיט די אונאָבהענגיגע ציוניסטען מיטוואָך דעם 26 ה.ח. אין זאַל „קאָלאָסעאום" (זאַכאָדניאַ 53) אַ גרויסען ציוניסטישען פאָלקס-מיטינג א.ט.ג. „אונזערע פאָדערונגען אויף דעם 16 ציוניסטישען קאָנגרעס". מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען דער מיטגליד פון ציונ. אַקצ. קאָמיטעט רעפ. יצחק גרינבוים, רעפ. מ. אַ. האַרטגלאַס און רעד. א. גאָלדבערג.

פאבאר פון יאהרגאנג 1908 און פריוויליגע

היינט, מאָנטאָג שטעלען זיך צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 1 (פּאָמאָרסקאַ 18) די מאַנספּערשוינען פון יאָהרגאַנג 1908, וואָס וואוינען אין 11-טען קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף K. N, O. T. U.

פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 2 (אָגראָדאָוואַ 34) דער יאָהרגאַנג 1908 פון 14-טען קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף S. T. U,

פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 3 (זאַקאָנטנאַ 82) אַלע פריידוויליגע, וואָס זענען געבוירען אין די יאָהרען 1909, 1910 און 1911 און וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 4, 8, 9 און 11 קאָמיסאַריאַט.

אונטערשטיצונגען פאר רעזערוויסטען

(2) אין שייכות מיט די אונטערשטיצונגען פאַר די רעזערוויסטען וועלען זיי מוזען אויספיהרען אַ פאָרמולאַר. צו דעם פאָרמולאַר ווערט אויך מוזען צוגעגעבען ווערען אַ אויסצוג פון די מעלדונג-ביכער וועגען דעם רעזערוויסט און פון די פערזאָנען וואָס זענען בערעכטיגט צו די אונטערשטיצונגען, ווי אויך אַ בעשטעטיגונג, אַז מען האָט אַדורכגעמאַכט די איבונגען אין יאָהר 1929

די פאָרמולאַרען מוזען אָפּגעגעבען ווערען נישט שפּעטער ווי 30 טאָג, נאָכ'ן ענדיגען די איבונגען.

פויזנער קהלה נעמט אין שוץ
די צוגעפאהרענע יודישע שול-קינדער צו דער אויסשטעלונג

די פּויזנער יודישע קהלה האָט זיך געווענדעט צו דער היגער יודישער קהלה מיט אַנ'אָנפראַגע צי ס'איז אמת, אַז פון לאָדז פאָהרען אַרויס קיין פּויזען אויף דער אויסשטעלונג 700 יודישע שילער פון די פאָלקס-שולען.

די קהלה האָט געענטפערט, אַז די קינדער פאָהרען אַרויס מאָנטאָג ביינאַכט און וועלען דינסטאָג זיין אין פּויזען.

נעכטען איז אָנגעקומען פון דער פּויזנער יודישער קהלה אַ דעפּעשע, אין וועלכער ס'ווערט מיטגעטיילט, אַז די קהלה וועט די קינדער אָפּוואַרטען דינסטאָג 9 אַ זייגער אינדערפריה אויף דער שעווסקאַ גאַס אין פּויזען.

די לעהרער, וואָס פיהרען אָן מיט דעם אויספלוג דאַרפען זיך היינט פערשטענדיגען מיט'ן סעקרעטאַר פון דער יודישער קהלה ה' נאַדעל.

ווילט איהר אז אייערע וואוינונגען זאלען נישט בלייבען אויף הפקר
בשעת איהר זייט אויף זומער-וואוינונגען און אין קור-ערטער?

דאָס פערזיכערונגס-ביוראָ פון ה' מרדכי חיים רומקאָווסקי, קילינסקיעגאָ 105, טעלעפאָן 12,50 נעהמט אָן אַלע אַרט אַסעקוראַציעס פייער און גנבה ספּעציעל וואוינונגען. אַלע די, וועלכע פאָהרען איצט אָפּ, דאַרפען תיכף קלינגען טעלעפאָן 12,50 און זיי וועלען זאָפאָרט בעזוכט ווערען און אַרורכפיהרען די אַסעקוראַציע, בכדי די לאָזער איינוואוינער זאָלען אין די זומער-חדשים זיין רוהיג און נישט דאַרפען מורא האָבען פאַר גנבות. איז עס אייער אינטערעס דאַס תיכף אַדורכצופיהרען קלינגען טעלעפאָן 12,50 אין דער ביוראָ פון מרדכי חיים רומקאָווסקי.

די נייע טעלעפאָן-אַפּאַראַטען

צוליב דעם וואָס עס ווערען איינגעפיהרט די נייע טעלעפאָן-אַפּאַראַטען, וועלכע זענען געאייגנעט צו די אויטאָמאַטישע פערבינדונגען האָט דער דירעקטאָר פון פ.אַ.ס.ט. אין לאָדז אינזשיניער אולשעווסקי אינפאָרמירט אונזער מיטאַרבייטער, אַז די נייע אויטאָמאַט-טעלעפאָנען וועלען אָנהויבען פונקציאָנירען שוין פון סעפּטעמבער אָן. אַז די קלאַנגען וועגען דעם, דאָס די טעלעפאָנען וועלען שנעל קאַליע ווערען האָבען קיין גרונד נישט, אַז די דירעקציע קאָנטראָלירט שטענדיג די טעלעפאָנען, אַז אויף דער טעלעפאָן-סטאַציע וועלען בלייבען 20 טעלעפאָניסטקעס. אויף די פּאָדמיעסקע-סטאַציעס נאָר עטלכע צוהנדליג מעכאַניקער, וועלכע וועלען דיזשורירען צו פונקציאָנירען ריכטיג די אויטאָמאַטישע טעלעפאָנען.

105 יאָהריגער יוביליי

פון שעראַדזער יודישען האַנד-ווערקער-פעראיין

דער צענט-אַלער האַנדווערקער-פעראיין אין שעראַדז האָט נעכטען געפייערט דעם 105 יאָהריגען יוביליי. צו דער פייערונג, וועלכע איז איינגעאָרדנעט געוואָרען מיט גרויס פּראַכט, זענען אלס דעלעגאַטען פון לאָדזער האַנדווערקער פעראיין (פּאָלודניאָווא 4) אַרויסגעפאָהרען דירעקטאָר אַרדינאַנס י. פּוסט-מאַן און מ. הערשקאָוויטש.

אַ לאָדזער דערטרונקענע געוואָרען אין קראָקאָ

פון קראָקאָ איז מען מודיע, אַז דאָרט האָט פּאַסירט אַ טראַגישער אומגליק מיט'ן לאָדזער יודישען 23-יעהריגען בחור מיעטשיסלאַוו ראַדושינסקי (פּושעיאַזד 19). ראַדושינסקי איז בעת'ן באָדען זיך אין דער ווייסל צווישען דער מיליטערישער פּלאַזשע און דעם קלויסטער פון די שוועסטערס נאָבערטאַנקעס, דערטרונקען געוואָרען.

וועגען דעם טראַגישען פאַל האָט די קראָקאָווער פּאָליציי מיטגעטיילט אין לאָדז ראַדושינסקיס עלטערן, וועלכע זענען נעכטען אַרויסגעפאָהרען קיין קראָקאָ.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: נ. עפּשטיין (פּיעטריקאָווער 225), מ. באַרטאָשעווסקי (פּיעטריקאָווער 95), מ. ראָזענבלום (צעגעלניאַנא 12), גאָרפיין (וואָלטשאַנסקא 64), י. קאָפּראָווסקי (נאָוואָמיעסקא 15).

רינג-קאַמף-טורניר אין צירק

דער נעכטיגער טאָג אין רינג-קאַמף-טורניר אין צירק האָט געגעבען פאָלגענדע רעזולטאַטען. דער קאַמף שטיבאַר—פּאָשאָף איז געבליבען אונענטשידען. ראָסזעלבע אויך דער קאַמף ווייגוראַ-שפּיצזשעשעק. שטעקער האָט בעזיגט קאָרנאַצקי'ן אין דער 33-טער מינוט. קראַוס האָט בעזיגט שטשערבינסקי'ן אין 19 מינוט.

ווילט איהר!!!

זיך אַסעקורירען אויף לעבען, פייער, גנבה, זעהר גוטע בעקוועמע פאַר אייך בעדינגונגען.

קלינגט תיכף אָן

טעלעפאָן 12-50

אין דער פערזיכערונגס-ביוראָ פון

מרדכי חיים רומקאָווסקי

105 קילינסקיעגא 105

איהר וועט זאָפּאָרט בעזוכט ווערען, רעיעל און פּינקטליך בעהאַנדעלט ווערען.

פערזוימט נישט!!

טיכטיגע אַגענטען קאָנען זיך מעלדען.

וויכטיגע רעזאָלוציעס פונ'ם ראַט פון די סוחרים-פעראיינען

וועגען שטייער-, קרעדיט- און עקספּאָרט-פראַגען

(—) שבת איז אין לאָקאַל פון צענטראַלען סוחרים-פעראיין פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון פּרעזידיום פון הויפּט-ראַט פון די סוחרים-פעראיינען אין פּוילען.

נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע אין וועלכער עס ווערט פעסטגעשטעלט, אַז די שטייער-לאַגע האָט זיך זעהר פערערגערט, צוליב וואָס עס הערשט אין די סוחרישע קרייזען אַ שטאַרקע פערביטערונג.

עס ווערט דעריבער בעשלאָסען זיך צו ווענדען צו די מאַסגעבענדע פאַקטאָרען וועגען צו-איילען דאָס ר פאָרמירען דעם אומזאַץ-שטייער און קודם כל אַרויסגעבען אַ פעראָרדנונג וועגען איבעררוקען די צאָהלונגס-טערמינען פון דער 1-טער און 2-טער ראַטע פון אומזאַץ-שטייער אויף צוויי חדשים, בעגרעניצען די שטייער-עקזעקוציעס ביז צו דער הויך פון די פאָרשלאָגען פון די שאַצונגס-קאָמיסיעס ביי דעם פּראָוויזאָרישען בעטראַכטען די רעקורסען.

אַ חוץ דעם איז נאָך אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע וועגען קרעדיטען, אין וועלכע עס ווערט פעסטגעשטעלט די אומנאָרמאַלען און שעדליכען פאַר'ן האַנדעל קרעדיט-סיסטעם.

צום סוף איז נאָך אָנגענומען אַ רעזאָלוציע אין וועלכער עס ווערט אָנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט צו שאַפען מיט דער אונטערשטיצונג פון דער רעגירונג, אַ באַנק פאַר'ן עקספּאָרט.

„הונגער און נויט קענען דערפיהרן צו טרויעריגע רעזולטאַטען"

די רעזאָלוציעס פון די נעכטיגע מיטינגען פון די נ. פּ. ר.

(2) נעכטען איז אין פערשידענע טיילען פון דער שטאָט פאָרגעקומען מיטינגען פון די טעקסטיל-אַרבייטער, וואָס זענען אָרגאַניזירט ביי די פעראיינען פון די לינקע נ.פּ.ר. עס איז אַרומגערעדט געוואָרען די איצטיגע לאַגע אין דער אינדוסטריע. נאָך אַ דיסקוסיע איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע אין וועלכער עס ווערט געזאָגט 1) אַז דער איצטיגער קריזיס, איז אַ געהיימער קאַמף פון קאַפּיטאַל געגען די אַרבעטער-גען פון די אַרבייטער, 2) די רעדוקציעס האָבען דעם צוועק צו רייסען דעם לוין.

ווייטער ווערט אין דער רעזאָלוציע געזאָגט, אַז די פּערזאָנען פאָדערן אויף די פּערוואַלטונג אונט. צונעמען אַנ'אַקציע אין וואַרשע ביי דער רעגירונג וועגען דעם קריזיס, אויפמערקזאַם מאַכען די רעגירונג אויף דער נויט און הונגער פון די טעקסטיל-אַרבייטער אין לאָדז, וואָס קאָן דערפיהרען צו זעהר טרויעריגע פאָלגען פאַר דער רעגירונג און מלוכה.

נעכטיגע גראַנדיעזע פייערונג אין „העלענובעק"

מיר האָבען שוין געהאַט די געלעגענהייט זיך גענויער אָפּצושטעלען אויף דער פּערטע און אויף דער פּראָגראַם אין „העלענובעק", אויף די נייע פּערעבטיגע בנינים וואָס זענען איצט פערטיג געוואָרען צום פינף יעהריגען יובילעאום פון דער עקזיסטענץ פון דער אינסטיטוציע.

נעכטען איז פאָרגעקומען די אָפיציעלע פייערונג פון דער ערעפענונג פון די נייע-אויסגעמויערטע בנינים און פון פינף-יעהריגען יובילעאום פון דער אינסטיטוציע. צו דער פייערונג זענען געקומען די אַנגעזעהענסטע פירמען פון אונזער שטאָט און פאַר-שטעהער פון אַלע היגע געזעלשאַפטליכע און פּריוואַטע אינסטיטוציעס. פון דער וואָיעוואָדזשאַפט (ד"ר סקאַלסקי), דער סטאַראָסטא רושעווסקי, פּרעזעס-פּאָרשטעהער און פיל אַנדערע. דער עולם איז געווען יום-טובדיג געשטימט, ווייל זעל-טען ווען קומט אויס אַ פייערונג אויף אַ שטח פון בּרייטע, הייטע פעלדער, גערטנער און לאָנקעס, וואָס איז אין דעם קינדער-דאָרף העלענובעק.

קודם-כל איז ערעפענט געוואָרען די נייע שוהל אויפ'ן נאָמען פון הערמאַן און רעלאַ פּאָזנער. ד"ר ברויזא שניידט איבער דעם באַנד צום אַריינגאַנג. קאַנטאָר אַלטערמאַן ריכט אָפּ די נעהעריגע תפילות צוזאַמען מיט'ן סינאַגאָגען-כאָר אונטער דער לייטונג פון דיר. ראַרגוזשאַנסקי. ראַן האַלט ד"ר ברויזא אַ געלעגענהייטס-רעדע.

פון ראַנען געהען די געסט אַוועק אין חנם פערעכטיגען בנין אויפ'ן נאָמען פון פנחס און חנה גערשאָווסקי. דער כאָר מיט'ן אָרקעסטער פון „בר כוכבא" שפּילען און זינגען „באָזשע צאָש פּאָלסקען" און התקוה און דער בנין איז געעפענט. אין גרויסען זאַל פערזאַמעלט זיך דער עולם ביי אַ בעשיידענע אויפנאַהמע לכבוד די געסט.

ביים טיש האַלטען בעגריסונגס-רעדעס ד"ר ברויזא, מ. ח. רומקאָווסקי. דיר. בראַנרשטעטער, סטאַראָסטא זשעווסקי און אַ רייה פאָרשטעהער פון פערשידענע אינסטיטוציעס.

אויפ'ן פעלד האָבען געזונגען און געטאַנצט אַרץ-ישראל-טענץ די חלוצים און חלוצות. אין דער ראָזיגער פרעהליכער שטימונג האָט דער עולם פער-בראַכט אין דער בעליבטער אינסטיטוציע ביז שפּעט אין אָוענד.

28 ראַיאָנען פאַר געזעלשאַפטליכען שוץ

(2) אויף דער שבת'דיגער זיצונג פון מאַגיסטראַט איז בעשלאָסען געוואָרען, אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון אַרבייטס-מיניסטער וועגען געזעלשאַפטליכען שוץ, איינצוטיילען די שטאָט אויף 28 ראַיאָנען. עס וועלען אויסגעוועהלט ווערען אָפּיעקונעס, וואָס וועלען האָבען די אויפגאַבע זיך צו פערנעהמען מיט די פּערזאָנען, וואָס נויטיגען זיך אין געזעלשאַפטליכען שוץ.

געפונען אַ דערטרונקענעם אין שייבלער'ס סטאַוו

(2) אַ געוויסער גוסטאַוו ליסנער פון וואָל-טשאַנסקאַ 148 האָט צוליב זיין עלטער נישט געקענט מעהר אַרבייטען. זיינע קרובים האָבען איהם דעריבער אָפּגעגעבען אין אַ זקנים-הויז.

נעכטען אינדערפריה האָט די דינערשאַפט פון זקנים-הויז פּלוצלינג פעסטגעשטעלט, אַז לייסנער איז פערשוואונדען געוואָרען. מען האָט איבעראַל געזוכט און נישט געפונען. ערשט שפּעט אין אָוענד האָט מען אין שייבלערס סטאַוו ענטדעקט אַ דערטרונקענעם. ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען איז עס געווען דער פערשוואונדענער לייסנער. דאָס לעבען, זעהט אויס, איז איהם דערעסען געוואָרען און ער איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד.

די פּאָליציי פיהרט אַנ'אויספאָרשונג.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מאָנטאַג 24 יוני

12.05 וואַרשאַ: גראַמאָפאָן-מוזיק. 16.40 וואַרשאַ: גראַמאָפאָן-מוזיק. 17.25 קראָקאָ: יאַפּאַנישע און כינעזישע קינדער-מעשה'לעך 18.00 וואַרשאַ: טאַנץ-מוזיק פון „גאַסטראָנאָמיע" אונטער אָנפיהרונג פון לעוואַק. 18.00 פּויזען: וואָקאַל-אודיציע פון מאַריאַ פּאָמאָרסקאַ. 20.30 וואַרשאַ: אינטערנאַצ. קאָנצערט פון וויען. 22.25 וואַרשאַ: קאָמוניקאַט פון פּ. אַ. ט. 22.45 וואַרשאַ: טאַנץ-מוזיק. 20.00 לאַנגענבערג: מאָצאַרט-אָוועד. 20.15 פראַנקפורט: קאָמישע אָפּערע פון אַדאַם. 20.15 ברעסלוי: סימפאָנישער קאָנצערט. 20.30 וויען: אינטערנאַציאָנאַלער קאָנצערט. 21.30 ד'אַווענטרי „דער שוואַלב" לירישע אָפּערע פון פּוטשיני. 22.55 לאָנדאָן: „ציגאַנעריע" אָפּערע פון פּוטשיני.

מעלדונגען

אַלג. פּראָפ. לאַנדעס-פעראיין פון בעקליידונגס-אַרבייטער אין פּוילען, אָפּט. לאָדז

אַכטונג, דאַמען-מאַגאַזין-אַרבייטער!

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אָנקומענדיגען סעזאָן ווערען אַלע דאַמען-מאַגאַזין-אַרבייטער אויפגעפאָדערט צו רעגיסטרירען זיך אין קאַנצעלאַריע פון פעראיין, לאַגעווניצקאַ 4.

רעגיסטרירען קאָן מען זיך יעדען טאָג פון 1–10 פאַרמיטאָג.

1608 די פאַך-קאָמיסיע.

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער-שוואַכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפּ (האָר-אויספאַל)

נעהמט אָן פון 8–10 און פון 5–8 אָוענד.

נייער פאַהרפּלאַן

לאָדזער פאַבריק-באַהן

פון לאָדז

2.00	קיין וואַרשאַ
4.45	קיין וואַרשאַ (שנעלצוג)
6.40	קיין קאַלושעק (אַנשלוס מיט וואַרשאַ ש.צ.)
7.45	קיין וואַרשאַ (שנעלצוג) דירעקט
8.30	קיין קאַלושעק (זונטאָג און חגאות)
10.05	קיין קאַלושעק
10.50	" "
12.05	קיין קאַלושעק (אַנשלוס מיט וואַרשאַ שנ.צ.)
14.20	קיין וואַרשאַ
14.40	קיין קאַלושעק
15.40	" אַנשלוס שנ. צוג קראָקאָ.
16.15	קיין גאַלקובעק
16.35	קיין וואַרשאַ
17.35	קיין קאַלושעק
18.30	קיין קאַלושעק (אַנשלוס מיט וואַרשאַ שנ.צ.)
19.05	קיין וואַרשאַ דירעקט
19.35	קיין קאַלושעק
20.31	" "
21.05	קיין וואַרשאַ
21.40	קיין קאַלושעק אַנשלוס שנעל-צוג זאַקאָפּאַנע, קריניצע
23.15	קיין וואַרשאַ

קיין לאָדז

1.30	פון וואַרשאַ
5.05	" "
6.52	פון קאַלושעק
7.28	" "
7.50	" "
8.42	" "
9.03	אַנדזשעיעוו (מאָנטאָג און נאָך יום-טוב-טעג)
9.54	פון קאַלושעק
11.12	פון וואַרשאַ
12.17	פון קאַלושעק
12.47	פון גאַלקובעק
14.07	פון וואַרשאַ
16.04	פון קאַלושעק
16.26	פון וואַרשאַ דירעקט
17.47	פון וואַרשאַ
19.25	פון גאַלקובעק
20.23	פון וואַרשאַ
20.42	" " שנעל-צוג דירעקט
21.17	פון קאַלושעק (זונטאָג און חגאות)
22.12	" " (זונטאָג און חגאות)
22.52	פון וואַרשאַ

קאַלישער באַהן

פון לאָדז

0.20	קיין קוטנאָ (אַנשלוס מיט ראַנציג און גדיניע)
2.05	קיין פּויזען
3.02	קיין וואַרשאַ
6.37	" (שנעל-צוג)
7.30	קיין וואַרשאַ
7.50	קיין פּויזען
8.55	קיין קאַלושעק
9.33	קיין קוטנאָ און דירעקט ציעכאַנאָוועק
10.15	קיין בענטשען
12.40	קיין קוטנאָ
12.50	קיין פּויזען
13.20	קיין וואַרשאַ
13.39	" "
15.15	קיין קוטנאָ
15.25	קיין פּויזען און בענטשען
15.50	קיין קוטנאָ און פּויזען
18.41	קיין לאָוויטש
19.30	קיין אָסטראָווא
20.12	קיין לעמבערג און סקאַרזשיסקאָ
20.35	קיין אַלעקסאַנדראָווא, ראַנציג און גדיניע
21.55	קיין פּויזען און בענטשען
22.15	קיין קאַטאָוויץ און דירעקט קראָקאָ
23.06	קיין בענטשען (שנעלצוג)

קיין לאָדז

1.50	פון וואַרשאַ
2.46	פון אָסטראָווא
6.28	פון פּויזען און בענטשען (שנעלצוג)
7.12	פון פּויזען און בענטשען
7.14	פון קאַטאָוויץ און קראָקוי
7.28	פון קוטנאָ
8.05	פון גדיניע, ראַנציג און קוטנאָ
8.45	פון אָסטראָווא
9.26	פון לעמבערג (איבער סקאַרזשיסקאָ)
10.06	פון וואַרשאַ
12.34	" "
13.15	פון פּויזען
13.25	פון פּויזען און בענטשען
18.23	פון פּויזען
18.50	פון קאַלושעק
19.16	פון לאָוויטש
19.54	פון פּויזען (שנעלצוג)
20.02	פון ראַנציג, גדיניע און קוטנאָ
21.40	פון וואַרשאַ
22.01	פון אַלעקסאַנדראָווא
22.58	פון וואַרשאַ (שנעלצוג)
23.15	פון פּויזען

אַן'אַמעריקאַנערין, וואָס פערגינט זיך שאַמפּאַניער־בעדער און 120 פּאָר שיך אין אַ טאָג

איהר מאַן קען דאָס אָבער נישט פערטראָגען און די געשיכטע איז אָנגעקומען צום פּאַריזער געריכט

איצט רעדט מען אַ סך אין פּאַריז וועגען אַ טשיקאַווער געשיכטע, וואָס איהר העלדין איז אַן אַמעריקאַנער מיליאָנערשע, ווערא שױן, וועלכע האָט געהאַט די אומפאַרזיכטיגקייט חתונה צו האָבען מיט אַ פראַנצויז. פראַנצויזען זענען, ווי בעקאַנט, גאַנץ אויסגערעכנט, אין געלד־אַנגעלעגענהייטען. און דער פראַנצויז, מר. דומיני, האָט אַזאַ צערטליכע בעציהונג צו געלד, אַז ער קאָן נישט אָהן שברות לב צוקוקען ווי אפילו פרעמדע געלד ווערט אומזיניג צעטרענצעלט. און ער האָט דערפאַר אָנגעקלאָגט זיין ווייב פאַר'ן געריכט, אַז עס זאָל ביי איהר צוגענומען ווערען דער קאָנטראָל איבער איהר פערמעגן, ווייל זי איז אומפּראַקטיש, ער ווייזט־אָן, אַז איהרע הוצאות זענען אַזוי גרויס, אַז אפילו איהר ריזיגער קאַפּיטאַל קאָן זיי נישט דעקען. דער בערימטער פּאַריזער אַדוואָקאַט הענרי ראָבערט איז אָנגעשטעלט געוואָרען פון דעם פערצווייפעלטען מאַן צו פיהרען דעם פּראָצעס. פאַר'ן נייטראַלען געריכט־זאַל האָט מען פאַרגעבראַכט פאָלגענדע שטוינענדע פאַקטען:

עס איז ביי איהר אַ טבע צו לאָזען אין אַ רעסטאָראַן 500 פראַנק טרינקגעלד פאַר'ן קעלנער. אין אַ געשעפט פון אָפּטישע אינסטרומענטען האָט זי בעשטעלט פאַר איהר געברויך גאַנצע פופצעהן הונדערט מאָנאָקלען. נאָך רעכענען דעם טאָג האָט זי זיך געקויפט 120 פּאָר שיך, 40 היטלעך, 60 רייט־ביטשלעך, 30 הונד־ביטשען. זי האָט אויך די געוואוינהייט פיר מאָל אַ חודש צו באָדען זיך אין שאַמפּאַניער. צו דער פייערליכער צערעמאָניע לאַדט זי איין געוועהנליך אַ גאַנצע רייהע מיט פריינדינס. אין די הייסע זומער־חדשים איז איינער פון איהרע הויפּט־פערגעניגנס אַרומצושפּאַצירען מוטער־נאַקעט אין דעם גאָרטען אַרום איהר ווילע. גאַנץ נאַטירליך פלעגט אַ גרויסער עולם פון דורכגעהער זיך פערזאַמלען ביים טויער כדי צוצוזעהען דעם ספּעקטאַקעל. זי האָט בעשטעלט 192 באָד־קאָסטיומען פון אַלע פאַרבען פון רעגענבויגען. די זעלבע פירמע, וועלכע האָט פאַר איהר אויסגעפיהרט די דאָזיגע בעשטעלונג, האָט איהר אויך בעזאָרגט מיט 192 שירעמס.

נאָך טשיקאַווע זאַכען האָט דער אַדוואָקאַט דערצעהלט, למשל, אַזאַ זאַך: אין אַ שעהנעם טאָג האָט אונזער מיליאָנערשע דערזעהן אין שויפענסטער פון אַ פּאַריזער באָרד־געשעפט אַ ריזיגען שמעטערלינג. דער האָט זיער אומגעוועהנליכער עקזעמפּליאַר האָט געהערט צו אַ פּראָפעסאָר וועלבער האָט צעהנדליגער יאָהרען געזאַמעלט שמעטערלינגען, און אַט דעם שענסטען פון זיי איז איהם געלונגען צו פאַנגען אויף אַ רייזע קיין אינדיען. שוק־דומיני איז אַריין אין דעם באָרד־געשעפט און אויסגעדריקט איהר וואונש צו קויפען דעם שמעטערלינג. זי וויל מיט איהם בעפוצען איהרען אַ הוט, האָט זי געזאָגט. דער אייגענטימער פון געשעפט האָט איהר געגעבען צו פערשטעהן, אַז דער שמעטערלינג איז אויסגעשטעלט געוואָרען

אין דער היסטאָרישע בלוח פאַר אַ רעקלאַמציע יאָר, אַז ער איז נישט צום פערקויפען, ווייל דאָס איז דאָס פּריוואַט־אייגענטום פון דעם קאָלעקציאָנער. ווערא שוק־דומיני ווייסט אָבער, אַז אַלץ אין דער וועלט קאָן מען קויפען. איז זי אַוועק צום פּראָפעסאָר און פאָרגעשלאָגען איהם פאַר'ן שמעטערלינג 5,000 פראַנק. יענער האָט זיך אָפּגעזאָגט האָט זי פערדאָפּעלט די סומע, זי וועט געבען זאָגט זי, 10,000 פראַנק. אויך דאָס מאָל איז איהר נישט געלונגען. אָבער ווען זי האָט איהם דערלאַנגט אַ טשעק אויף 13,000 פראַנק פאַר דעם טויטען שמעטערלינג, האָט דער פּראָפעסאָר איהר געלאָזט איהם האָבען. ווען אָט דער שווער־ערוואָרבענער שמעטערלינג איז ענדליך אַרויפגעזעצט געוואָרען אויף איהר הוט, האָט ער מיט אַמאָל פערלירען דעם חן אין איהרע אויגען, און זי האָט איהם צוזאַמען מיט'ן הוט אַוועקגעשאָנקען איהר דינסט־מיידעל.

נאָך מעהר איז דאָס פּובליקום אין געריכט־זאַל געפּלעפט געוואָרען פון אַן אַ עפּיזאָד: מרס. דומיני איז געקומען מיט אַ געזעלשאַפט פון צוועלף מענשען אין אַ באַר. דער זאַל איז געווען געפּאַקט מיט אַ גרויסען עולם, און דער באַלעבאָס האָט די נייע געסט נישט געקאָנט געבען קיין לאָזשע ווי זיי האָבען פערלאַנגט. דומיני האָט ערקלערט, אַז זי קויפט אָפּ אַלע געטראַנקען און שפּייזען וואָס זענען דאָ אין באַר, מיט'ן בעדינג, אַז דער עולם זאָל זיך גלייך אָפּטראָגען און לאָזען דעם גאַנצען זאַל פאַר איהר און איהרע געסט. דער פּלאַן איז דעם עולם שטאַרק נישט געפעלען געוואָרען און מען האָט אָנגעהויבען אַזוי הויך מורמלען געגען דער „פערשאָלטענער" אַמעריקאַנערין, אַז זי איז קוים אַוועק פון דאָרטען אַ גאַנצע. אונטער אַזעלכע אומשטענדען איז קיין וואונדער נישט, וואָס מר. דומיני זוכט אָפּצושטעלען די ענערגישע טעטיגקייט פון זיין פרוי. די ווערא שוין קומט פון קאַליפאָרניע, וואו איהר פאָטער איז דער שעף פון אַ רושעו־אָרקעסטער וואָס האָט איהם אַריינגעבראַכט אַ ריזיג פערמעגן.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן און א. קאַמפּאַניעיץ.

גאַסטראָלען פון בעריהמטער סובּרעטין און געזאַנגס־ליבהאָבער

ווירא קאַניעווסקא און פּאָל ברייטמאַן

מיט'ן אָנטייל פון מאַקס ברין.

היינט, מאָנטאַג, דעם 24 טען, 9 אַ זייגער אין אָוונד

גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 1 ביז 2.50

דישטאָק בעליבטע פּיעסע אין לאָדז

ווירא קאַנ'עווסקא די איינציגע אין דער ראָל אַלס

„ציפּקע פייער"

אין 4 אַקטען פון קאַליך. ראָל „מילטאָן"—פ. ברייטמאַן.

מאָרגען, דינסטאָג, דעם 25־טען, ווערט נישט געשפּילט.

ס'נעמט אָנטייל (לויט א. ב.) פרויען: בעזמאַן, באָריסאָווא, מאַכאָראָווסקאַ, נערה, פאָדערמאַן, קאַרעני, קאַמפּאַניעיץ. מענער: אָריעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאָראָווסקי, מאָמקאָוו, נייהויז, פּאָלאַנסקי, ישראל קאַמפּאַניעיץ, ראַבינאָוויטש, ראַקאָוו.

אַדמיניסטראַטאָר: מ. אַרנוואַלד. מוזיקאַלישער לייטער: ל. זעלמאַן.

בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע־קאַסע.

אַנאָנס!!! אין פאָרבערייטונג „די יודישע שיקסע" און דער לעצטער אַמעריק. שלאַגער „רייזעלע פון יאַפּאַן"

יודישער אַקטיאָר אויף זיין וואַנדערונג

(רייזע־איינדריקען)

פון ווירא קאַניעווסקא

9

די געשיכטע פון סאַקי גאָר האָבען מיר איינציגווייז פערגעסען, אונזערע פאָרשטעלונגען, זענען געגאַנגען מיט ערפאָלג און מיר האָבען זיך צוגעוואוינט צום דרום־אַפריקאַנישען לעבען בכלל און צו די דאָרטיגע יודען בפרט. מיר זענען אויך אַרומגעפאָהרען איבער דער פּראָווינץ און וואו ס'איז גאָר געווען אַ מעהר־ווייניגער יודישער צענטער האָבען מיר געשפּילט.

אין דרום־אַפריקאַ איז פעראַן אַ פאַרשריפט (דוכט זיך מיר, אַז אויך אין גאַנץ ענגלאַנד), אַז זונטאָג טאָר מען נישט שפּילען אין קיין שום טעאַטער, ס'מעג נישט געגעבען ווערען קיין שום פאָרשטעלונגען, אַ חוץ רעליגיעזע קאָנצערטען און אָראַטאָריומס. אין יענעם יאָהר ווען מיר האָבען געשפּילט אין דרום־אַפריקאַ זענען די ערשטע טעג פסח אויסגעפאַלען שבת און זונטאָג, וועגען שפּילען זונטאָג האָט פערשטעהט זיך קיין רייד נישט געקענט זיין און מיר האָבען אַפּישירט, אַז מיר שפּילען אין יאָהאַניסבורג נאָר דעם ערשטען טאָג פסח— דאָס הייסט שבת. צוויי טאָג פאַר דער פאָרשטעלונג האָבען מיר פּלוצלונג בעקומען אַ בריף פון דעם טעאַטער־טרעסט, וועגען וועלכען איך האָב שוין דערמאָהנט, אַז די שבת־פאָרשטעלונג ווערט אויך אָפּגערופען. מיר האָבען נאָכגעפרעגט וועגען דער סיבה פון אָפּרופען די שבת'דיגע פאָרשטעלונגען און מיר האָבען זיך דערוואוסט, אַז דאָס איז געשעהען, צוליב דער אינטערווענץ פון דעם דרום־אַפריקאַנישען אויבער־ראַבינער ד"ר לאַנדע. דער ראַבינער האָט זיין פאָדערונג מאָטיווירט דערמיט, וואָס אויב מ'שפּילט שבת יאָ און זונטאָג נישט, בעליידיגט מען די יודישע רעליגיע. דער „טעאַטער־טרעסט" האָט איינגעפינען די טענה פון אויבער־ראַבינער ד"ר לאַנדע פאַר אַ גערעכטע און די שבת'דיגע פאָרשטעלונגען זענען אָפּגערופען געוואָרען.

ערב פסח האָט זיך צו אונז געווענדעט אַ יוד, אַן עמיגראַנט פון פּוילען, אַנב אַ זעהר רייך־געוואָרענער מאַן יעקב דרעטשינסקי און אונזער טרופּע איינגעלאַדען צום סדר צו זיך אין שטוב, ער האָט זעהר שטאַרק אָנגעהאַלטען, אַז מיר זאָלען קומען. מיר זענען אינערליך געווען צופרידען, וואָס מיר וועלען קענען פּראַווען אַן אמת יודישען סדר, אַזוי ווייט פון דערהיים און מיר האָבען די איינלאַדונג אָנגענומען.

דרעטשינסקי האָט געוואוינט אין זיין פאַרם זעהר ווייט הינטער דער שטאָט, פאַרנאַכט זענען שוין פאַר אונזער האָטעל געשטאַנען עטליכע אויטאָמאָבילען, וועלכע האָבען אונז געראַפט אָפּפיהרען צו דרעטשינסקי'ן צום סדר. די אַלע אויטאָס זענען געווען זיינע אייגענע און ער האָט זיך זעהר געגרויסט דערמיט.

אַזוי ווי ס'איז נאָך געווען גענוג צייט צום סדר האָבען מיר נאָך געמאַכט אַ לאַנגען שפּאַציר און די אויטאָס אין דאַן צוגעפאָהרען צו דרעטשינסקי'ן. די אויטאָס האָט מען געלאָזט שטעהן פאַר'ן טויער, אָהן שום אויפזיכט, ווייל דאָס איז געווען איינגאַנצען איבעריג. די אויטאָס האָבען אונז געוואָלט נאָכ'ן סדר אַהיימפיהרען קיין יאָהאַניסבורג אין האָטעל.

אַריינקומענדיג צו דרעטשינסקי'ן אין שטוב בין איך געוואָרען אַ גאַנץ אַנדערער מענש. אין יעדען ווינקעלע האָט געשמעקט מיט יודישען פּסח, נאָר נישט אַנדערש, ווי ביי אַ בעל־הבית'ישען יודען אין פּוילען אָדער ליטע. ס'האָט געפינקעלט און געבלאַנקט די ציכטיגקייט. דער טיש בעשטעלט מיט פּל־טוב און אַלץ אויסגעלעגט לויט'ן יודישען מנהג אָדער דין, פאַר אונז אַלע זענען געווען אויסגעשטעלט כוסות און פאַר די מאַנספּערשוינען מצה־טאַשען, מצות און היסב־בעטען, איבער'ן גאַנצען טיש אַרומגעלעגט הגדה'ס מיט פּרעכטיגע אילוסטראַציעס מיט ענגלישע איבערזעצונג. דרעטשינסקי'ס פרוי, אויך אַ פּוילישע, אַ מאָדערנע אינטעליגענטע דאַמע איז געווען אָנגעטאָן ווי אַן אמת'ע פּסח־מלכה, ווי מיר זענען דאָס געווען געוואוינט צו זעהען אין די קינדער־יאָהרען ביי אַ גביר'ישער משפחה.

מיר זענען געקומען די טרעהרען אין די אויגען, אַז ביי איך געווען גערידהרט, איך בין געווען דרעטשינסקי'ן אומענדליך דאַנקבאַר פאַר דער איינלאַדונג און איך האָב איהם דאָס אָפען געזאָגט. מיר האָבען זיך אַרומגעזעצט אַרום טיש און אָנגעהויבען פּראַווען דעם סדר. די מאַנספּערשוינען האָבען געמאַכט קידוש איבער אמת'ען כשר'ען פּסח־דיגען וויין, וועלכען דרעטשינסקי האָט ספּעציעל געלאָזען פון ערגיץ בעציהען. דאַן האָט אַ שוואַרצער לאָקיי, וואָס האָט זיך מיט דער גרעסטער פּיעטעט צוגעקוקט צו דער גאַנצער צערעמאָניע דערלאַנגט אַלעמען צום אָרט וואַסער זיך צו וואַשען. די קשיות האָט געפרעגט דרעטשינסקי'ס 7־יאָהריגע יונגעלע. דאַן האָבען מיר געשמאַק געזאָגט די הגדה מיט אַזאַ התמרה און ברען, אַז אין מיין מאַמעס הויז האָב איך דאָס נישט געזעהען און אָפּגעריכט דעם סדר מיט אַלע פּיטשעווקעס. ביים שולחן־ערוך האָבען מיר זיך געלאָזט פּאַמעלעך וואוילגעהן, די בעסטע מאַכלים און משקאות, די בעלי־הבתים זענען אַרומגעגאַנגען אַרום אונז ווי אַרום אייגענע קינדער און אַלץ דערלאַנגט נאָך און נאָך. אַזוי האָבען מיר פערברענגט ביז אַ זייגער 2 אינדערנאַכט. געזעגענדיג זיך מיט דרעטשינסקי'ן און זיין פרוי און האַרציג דאַנקענדיג פאַר דעם אמת'ען עונג יום־טוב זענען מיר אַראָפּ אויפ'ן גאַס, כדי צוריק אַהיימצופאָהרען אַן ערך 20 קילאָמעטער, קיין יאָהאַניסבורג.

אָבער וואָס איז דאָ געשעהען? קיין איין אויטאָ איז נישטאָ. זיי זענען אַלע פערשוואונדען געוואָרען ווי אין וואַסער אַריין. דרעטשינסקי האָט אַרומגעזוכט אומעטום, האָט נאָכגעפרעגט דעם פּאָליציי־פּאָסטען אָבער קיינער האָט נישט געוואוסט פון וואָס צו זאָגען, די אויטאָס זענען נישט געווען, ס'האָט געקאָסט פיל מיה ביז דרעטשינסקי האָט זיך געבאָרגט ביי זיינע שכנים צוויי אויטאָס, כדי אונז אָפּצופיהרען קיין יאָהאַניסבורג. פון דעם געלד־פערלוסט האָט דרעטשינסקי קיין גרויס עגמת־נפש נישט געהאַט, ווייל זיינע אַלע אויטאָס זענען געווען אַסעקורירט און ער איז געווען זיכער, אַז ער וועט דאָס גאַנצע געלד אָפּנעהמען נאָך מיט אַן עודף, אָבער וואו זענען אַהינגעקומען די אויטאָס? אַזאַ זאַך האָט נאָך קיינמאָל אין דער געגענד נישט פּאַסירט.

(המשך קומט).

יוריִדישע עצות

פון דער יוריִדישער אַפּטיילונג ביי די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" בעאַנטוואָרטען אויף יוריִדישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן

יוריִדישע אַפּטיילונג

פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

בײַם דערלאַנגען אַן'אָנפראַגע אויף אַ יוריִדישע עצה, דאַרף צוגעלייגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט פּראָכנעמען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, ווערט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

9366 אַ לעזער פון אַ קליינשטעטל:

די לאַגע האָט זיך נישט געענדערט: מעהר ווי 25 פּראָצענט דאַרפט איהר נישט צאָהלען.

9367 אַ פּאָבאָראָווי פון 1911:

9367 די מיליטערישע מאַכט וועט אייך געבען אַ ערלויבניש אויף אַן'אויסלענדישען פּאַס, ווייל די מאָטיווען, מיט וועלכע איהר בעגרינדעט די נויטווענדיגקייט פון עמיגרירען זענען ממשות'דיגע.

9368 ש. טורנער:

דער ריכטער־קאָמיסאַר פון דער באַנקראָט־מאַסע האָט נישט קיין רעכט צו פעראָרדנען רעוויזיע אַרום די כלומרשט בעהאַלטענע דורכ'ן באַנקראָטירטען סחורות אַזעלכע פעראָרדנונגען ליגען אין דער קאָמפּעטענץ פון אויספאָרשונגס־ריכטער.

M. J. K. 9369

פאַר'ן 3 קוואַרטאַל דאַרפט איהר צאָהלען שוין צוזאַמען מיט די אויסגאַבען — 70 זל. 87 גר.

9370 א. ש. פּ.

וועגען די אימיגראַציע־בעדינגונגען קיין בראַזיליען דאַרפט איהר זיך אינפאָרמירען אין אַן'עמיגראַציע־ביוראָ.

9371 ל. ק. פון טאַרגאָווע 21:

דער 47 אַרט. ליט. A פון די מיליטערישע סאַניטאַרע פאָרשריפטען בעדייט: אַ פּאָליפּ אָדער אַנדערע לייכטע נאָז־קראַנקהייטען.

הגם מען איז דורך דער פּאָבאָר־קאָמיסיע אַזוי קוואַליפיצירט געוואָרען, איז נאָך פונדעסטוועגען נישט פּאַרהאַן די פולע זיכערהייט, אַז מען פאַרבלייבט שוין מחוץ'ן קאָנטינגענט.

6373 דאַנקבאַרע עמיגראַנטען:

9374 אַ געטרייער לעזער פון סטאַדאַלניאַנע:

9375 ברוך ש.

9376 נייגאָלדבערג פון נאָוואָראָזשעווסקאַ:

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פּערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 נאָכמ. מיטברענגענדיג די צייטונג.

אמת קומט צו חלום דעם ברודער,
ווייל ער האָט זיין שוועגעריז נישט געוואָלט געבען חליצה

אַ מערקווירדיגע געשיכטע איז די טעג פאָרגעקומען אין אוהנאָוו (גאַליציע).

צום אוהנאָווער רב איז אנגעמעלט אריינגעקומען דער ראַרטיגער איינוואוינער ברוך ברינגער און האָט זיך שטאַרק פּוּנאַנדערגעוויינט.

— „ראַטעוועט מיך, רבי, — האָט ער געכליפּעט — ווייל אַנדערש בין איך פערלוירען.

אויף דער פראַגע פון רב: „וואָס איז פּלוצלינג געשעהען?" — האָט ה' ברינגער דערצעהלט, אַז כמעט יעדע נאַכט קומט איהם זיין פערשטאָרבענער ברודער צו חלום און לאָזט איהם נישט צו רוה.

מיט אַ יאָמערליכען געוויין האָט ער דערצעהלט אַ שרעקליכע געשיכטע:

„געווען איז עס מיט צוויי יאָהר צוריק, ראַמאָלס איז מיין ברודער מרדכי געשטאָרבען אין בערלין. אַזוי ווי אָבער ער האָט קיין קינדער נישט געהאַט האָב איך זיין פרוי געדאַרפט געבען חליצה.

מיין שוועגערין איז נאָך דער שבעה אַראָבגעקומען קיין פּוילען און געפאָדערט פון מיר חליצה, כדי צו קענען ווידער חתונה האָבען. איך האָב דערפאַר פערלאַנגט אַ געוויסע סומע געלד.

מיר זענען געפאָהרען צום ראווא רוסקער רב, ר' יצחק נחום, דעם אַלטען בעלזער רב'ס איידעם אַ ריך־תורה האַלטען. דער ראווער רב האָט אַרויסגעטראָגען אַ פּסק, לויט וועלכען מיין שוועגערין דאַרף מיר בעצאָהלען פאַר חליצה 200 דאָלאַר.

ווען איך האָב דערהערט דעם פסק בין איך תיכף אַוועק פון ראווא רוסקא און האָב נישט מעהר געוואָלט הערען און געדענקען פון געבען מיין שוועגערין חליצה. איך האָב בּיי זיך געטראַכט, אַז אויב אַ רב פּסק'ענט צו פאַר חליצה 200 דאָלאַר איז דאָס מסתמא פאַר מיר מעהר ווערט און אויב איך וועל נאָך אַביסעל צוזאַרטען, דאַן וועל איך געוויס מעהר געלד אַרויסבעקומען פון מיין פערשטאָרבענען ברודערס פרוי.

מיין שוועגערין האָט זיך אין צווישען אַ אַנדערע עצה געגעבען. זי איז אַריינגעפאָהרען מיט איהר חתן קיין פּשעמישל און ראָרט חתונה געהאַט. חופה וקדושין האָט איהר געגעבען דער פּשעמישלער ראש בית־דין ר' הערשעלע גלאַזער נישט קוקענדיג דערויף, וואָס זי האָט קיין חליצה נישט געהאַט. נאָך דער חתונה איז זי מיט'ן מאַן צוריקגעפאָהרען קיין בערלין.

דער אוהנאָווער רב האָט זיך בריפליך געווענדעט צו בערלינער ראַבינאַט, וועלכער האָט זיך מיט'ן גאַנצען ענין פעראינטערעסירט און פעסטגעשטעלט, אַז דער אלמנה'ס צווייטער מאַן איז גאָר אַ כהן און אַזוי ווי ער וואָלט זי געמוזט אָבגעט'ן, כדי זי זאָל דאַן פון ה' ברינגער בעקומען חליצה, וואָלט ער מיט איהר צו צווייטען מאָל נישט געקענט חתונה האָבען, ווייל, ווי בעוואוסט, טאָר אַ כהן נישט חתונה האָבען מיט קיין גרושה. דערפאַר קאָן דאָס בערלינער ראַבינאַט גאָר אין דעם ענין נישט טון.

זייט דאַן איז אוועק אַ לענגערע צייט, אָבער ה' ברוך ברינגער איז יעדעם מאָל געקומען צום רב וויינען, בכן, זיין ברודער קומט איהם צו חלום און לאָזט איהם נישט צו רוה. דערפאַר בעט ער ביים אוהנאָווער רב, אַז ער זאָל איהם עפּעס אַ עצה געבען, וואָס צו טון.

דער אוהנאָווער רב האָט זיך אין שייכות דערמיט געווענדעט צום פּשעמישלער רב, דאָס ער זאָל עפּיס זעהען צו טון אין דעם ענין, בכדי ס'זאָל נישט קומען צו קיין עפענטליכען סקאַנדאַל. מ'האָט זיך נאָך אַמאָל געווענדעט צום בערלינער ראַבינאַט, דאָס ער זאָל זעהען אויסצוגעפינען (?) ביים פאָר־פאָלק אַז זיי זאָלען קומען קיין גאַליציען און דאַן וועט מען זיך שוין דאָ אַן עצה געבען. דאָס פאָר־פּאָלק האָט דערצו מסכים געווען נור בתנאי, אַז ה' ברוך ברינגער זאָל פריהער אַריינשיקען די הוצאות. פערשטעהט זיך, דאָס ה' ברינגער האָט געביך געשוויט אַריינשיקען 70 דאָלאַר אויף הוצאות. פאָריגע וואָך האָט דער פּשעמישלער רב ר' הערשעלע גלאַזער געגעבען די חליצה. הגם דאָס פאָר־פאָלק האָט זיך פריהער נישט געג'גט.

ב ייִדער גאַנצער מעשה איז אָבער כאַראַקטעריסטיש אַ אַנדערער פאַקט. עד־היום פלעגט פּראַקטיצירט ווערען, אַז אַ רב האָט נישט געגעבען קיין חופה וקדושין אַ פרעמד־שטאָטישען יונגעמאַן אָדער פרוי, איידער מען האָט איהם נישט פאָרגעלעגט ד יוּטיגע „אָנגעבאָט"־דאָקומענטען פון ראַבינאַט פון דער שטאָט, פון וועלכער ס'שטאַמען די בעטרעפענדע חתן־כלה. עס פרעגט זיך דערום: פאַרוואָס האָט דער פּשעמישלער ראש בית־דין נישט פערא נטערעסירט זיך מיט דער אלמנה אוים בערלין און נישט קענענדיג זי, געגעבען איהר חופה וקדושין?

דער יודישער גבור זעליג פאשאף
וואס ער דערצעהלט פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט"

.5

מ'האָט צוגעפיהרט די פערד, מיר אַרומגעוויקעלט די הענד מיט די לייצעם און אָנגעהויבען טרייבען די פערד איינס אויף רעכטס און איינס אויף לינקס. באָב ראָלס אַליין האָט אויף זיך גענומען די ראָל פון אָנטרייבער. מיט אַ לאַנגער צירקבייטש האָט ער געשלאָגען די פערד, וועלכע האָבען זיך געריסען, געשליידערט אויף דר'ערד, געשוויצט, געסאַפּעט, אַז די שליים איז זיי געקומען פאַר'ן מויל. אָבער אומזיסט — מיינע הענד זענען געווען פעסט צוזאַמענגעפרעסט. איך האָב נישט נאָכגעלאָזען.

בעת דער דאָזיגער עקספּערימענט האָט ביי באָב ראָלס אין צירק געדויערט סך־הכל דריי מינוט, האָט ראָלס ביי מיר דאָ אָבער אויסגעלאָזען זיין גאַנצען כעס און מיך אָפּגעהאַלטען גאַנצע 8 מינוט. ער האָט גוט געוואוסט, אַז איך וועל די הענד נישט נאָכלאָזען און אַז איך האָב די נע פּראָדוקציע מיט'ן גרעסטען ערפאָלג נאָכגעמאַכט, זיין ציל אָבער, וואָס ער האָט מיך אַזוי לאַנג געמאַטערט, איז, ווי איך האָב מיר שפּעטער דערוואוסט, יענען אַז איך זאָל מיר ווערען צו דער קראַפט־פּראָדוקציע, וואָס איך האָב באַלד געוואָלט ווייזען און וועלכע ער האָט מיר געוואָלט נאָכאַרבּייטען. איך האָב אָבער דאָס אַלץ פערליב גענומען, מיין אַמביציע איז שוין געווען אַביסעל געקרענקט און האָט זיך געווייסען צו מעשים.

דאָס פּובּליקום, וועלכעס האָט אין דאַנציג נישט געהאַט אויפגעהערט צו רעדען וועגען באָב ראָלס פּראָדוקציע מיט די פערד איז געבליבען ווי געפּלעפט, די בעגייסטערונג איז געווען גרויס, בעזונדערס זענען געווען צופרידען די דאַנציגער און די פיל דורכרייזענדע יודען און זיי האָבען געמאַכט פערשידענע אויסגעשרייען לכבוד מיר, מיין צירקדירעקטאָר איז צוגעלאָפען צו מיר און מיך אָנגעהויבען צו קושען, דאָס אַלץ האָט מיר צוגעגעבען מוט און איך האָב אָנגעהויבען צוגרייטען צו מיין קראַפט־פּראָדוקציע, וועלכע איך האָב שוין אַמאָל מיט'ן גרעסטען ערפאָלג אַרורכגעפיהרט אין בערלין.

די פּראָדוקציע איז בעשטאַנען כמעט אין דעם זעלבען, וואָס ס'האָט געוויזען באָב ראָלס, נאָר מיט אַ קליינער אונטערשיד: אָנשטאָט, וואָס דאָרט זענען געבראויכט געוואָרען פונאַנדערצורייסען די הענד געוועהנליכע פערד, זענען דאָ געבראויכט געוואָרען 2 לאַסט־אויטאָס צו 25 פערד־קראַפט, יעדער, וועלכע זענען געלאָפען געוואָרען איינער אויף רעכטס און איינער אויף לינקס ביי דער גרעסטער שנעל[illegible].

איך האָב אָנגעהויבען די אַרבּייט. ביידע לאַסט אויטאָס זענען אַוועקגעשטעלט געוואָרען אויף אַ שטח פון 50 מעטער ווייטער פון מיר, ביי די אויטאָס זענען געווען אָנגעבונדען לאַנגע שטריק, מיט וועלכע איך האָב מיר אַרומגעבונדען ביידע הענד, איך האָב מיך פעסט אַוועקגעשטעלט און געגעבען אַ צייכען, אַז מ'קען אָנהויבען.

דער עולם, וועלכער האָט זיך ערשט דערוואוסט אין וואָס ס'בעשטעהט מיין פּראָדוקציע איז געוואָרען שטאַרק געשפּאַנט. צוערשט איז געוואָרען אַ שטאַרקע בעוועגונג און אַ שושקעריי און דאַן איז צווישען עולם געוואָרען שטיל, ווי בעת אַ גרויסער ערנסטער פּייערונג אַלע בליקען זענען געווען געווענדעט אויף מיר. באָב ראָלס איז געזעסען פון דערווייטענס אויף אַ שטוהל, מיט ברייט געעפענטע אויגען, ווי ער וואָלט נישט געגלויבט, אַז דאָס איז אויף דער וואָהר, נאָר ער זעהט דאָס אַלץ אין חלום. אָבער זיינע ליפּען זענען געווען פערקרימט אין אַ שמייכעל, וואָס ער האָט זיך דערמאָלט געטראַכט? געוויס דאָס, אַז די אויטאָס וועלען מיר די הענד אָראָפּרייסען, אָדער מיך אינ'אַנצען צוריי־סען אויף 2 שטיקער, דאָס וואָלט געווען פאַר איהם אַן אויסלייזונג אַז ער וואָלט טרומפירט.

— ניין, ברודערל, האָב איך מיר געטראַכט זעליג פאַשאַף איז נישט פון די שוואַכלינגע, הערשט איז ער אַ יוד. און ס'איז דאָך שוין בעקאַנט, אַז קאָמפּראָמיטירט זיך אַ קריסט, זאָגט מען דער און דער האָט זיך קאָמפּראָמיטירט, געשעהט עפּיס אָבער מיט אַ יוד, זאָגט מען דער יוד האָט זיך קאָמפּראָמיטירט. איך האָב בעשלאָסען פאַר יעדען פּרייז היינט אויסצונעהמען אַלס זיגער.

ווי איך האָב שוין געזאָגט, האָב איך געגעבען אַ צייכען, אַז מען זאָל אָנהויבען, באַלד האָט זיך דערהערט דאָס גערויש פון די צוויי מאָטאָרען. מיט אַ געוואַלדיגער שנעלקייט זענען זיי אַנגעלאָפען איינער אויף רעכטס און איינער אויף לינקס, אָבער נאָר אַזוי ווייט ווי לאַנג ס'האָט דערגרייכט די לענג פון די שטריק, אין דעם מאָמענט האָב איך ביידע אויטאָס מיט מיינע צוזאַמענגעפּרעסטע הענד איינגעהאַלטען אז זיי זענען מאָמענטאַל שטעהען געבליבען, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס די מאָטאָרען האָבען געאַרבּייט און די שאָפערען האָבען געשריגען, אַזוי האָב איך פערהאַלטען די אויטאָס פון 50־פערד־קראַפט אין פערלויף פון 23 סעקונדען. מעהר האָב איך נישט געקענט און איך האָב נאָכגעלאָזען, די אויטאָס האָבען זיך אַ רוס געטון פון אָרט און זענען ווייט אַוועקגעפאָהרען.

צווישען פּובּליקום האָט זיך געטון חושך, הי־טען זענען געפלויגען אין דער לופט, בעגריסונגען פון אַלע זייטען. באָב ראָלס האָט זיך אָבער נישט געפּרעהט, בעת זיינע אָנהענגער אויף שוי־פּלאַץ זענען געווען זיכער, אַז ער וועט אויך דאָסזעלבע בעווייזען, האָט אָבער ראָלס אַליין געוואוסט מיט וואָס דאָס שמעקט, דער 2 מעטער, מיט 20 צענטימעטער הויכער ריז איז געוואָרען איינגעקורטשעט, זיינע ליפּען האָבען געציטערט פאַר אויפרעגונג, ער איז אָבער צוגעגאַנגען צו דער אימפּראָוויזירטער ארענע, זיך אויסגעטון און צוגעטרעטען צום נומער. קודם־כל האָט ער מיך געבעטען, אַז אויפ'ן אָרט, וואו די שטריק ווערען אַרומגעוויקעלט אַרום די הענט, זאָל איך ערלוי־בען אונטערצולייגען הייכע קישעלעך, איך האָב איהם דאָס ערלויבט.

אַלץ פערטיג געמאַכט האָב איך געגעבען אַ צייכען די שאָפערען, אַז זיי זאָלען אָנהויבען צו פאָהרען. די אויטאָס זענען געפאָהרען, באָב ראָלס איז בלייך געוואָרען, אָבער... ער האָט זיי נישט געקענט איינהאַלטען, אפילו אויף איין סעקונדע, דאָס איז געווען מיין זיג, כ'האָב בעוויזען אָפּצוראַטעווען דעם כבוד פון זיגמונט ברייטבאַרד, דאָס יתומים־הויז אין דאַנציג האָט געהאַט 500 גילדען און מיין צירק — דירעקטאָר האָט נאָך צו דעם געמאַכט גאָלדענע געשעפטען, באָב ראָלס איז באַלד אינגיכען אַרויסגעפאָהרען פון דאַנציג.

(המשך קומט).

Dr. med.
S. Heinrich
ספּעציאַליסט פאַר
קינדער־ און אינערליכע קראַנקהייטען
עמפּפאַנגט אין זשאַקאָוויץ
ווילאַ סאַקאַלאָווסקי ביי דער באַהן־סטאַציע

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען
פּעטריקאָווער 10, טעל. 31-86
עמפּפאַנגט פון 8—9½ פריה און פון 3½—4½ נאַכמ.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
נעגעלניאַנא 25, טעל. 26-87
ספּעציעל ארצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, אַלע ארט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
עמפּפאַנגט פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—8 אָבענד

גאלדענע גריקען
(ראָמאַן)

(62

ביל האָט אַ שמייכעל געטון.

— כאַפּט אייך דער רוח! געהט. איך ווייס שוין: האָט איהר זיך עפּיס אריינגענומען אין קאָפּ, וועט מען עס אייך בשום אופן נישט אַרויסשלאָגען. ווען איך קאָן אייך נישט אַזוי גוט, ווי איך קאָן אייך, וואָלט איך אייך בכלל געהאַלטען פאַר אַ גרויסען שוטה, מיין טייערער... אַלזאָ, וואָס הויבען מיר איצט אָן צו טון?

— יאָ, — האָב איך זיך פערטראַכט — איך וועל אפשר גאָר בעטראַכטען דעם אויטאָ, און מאַכען געוויסע קניות, און ביני לביני וועט איהר זיך געהן זעהן מיט'ן פּאָליציי־אינספּעקטאָר. דערנאָך וועלען מיר ביידע אָפּפריהשטיקען. און דערנאָך וועל איך געהן טרעפען מיט מאַריאַ'ן.

מיר זענען אויפגעשטאַנען און זיך געלאָזט געהן צום אַרויסגאַנג פון גאָרטען.

— איהר ווייסט דאָך אַליין גוט, וואָס איהר געהט טון, — האָט ביל געזאָגט — אויב אָבער איהר ווילט פאָלגען מיין עצה, טאָ נעהמט מיט זיך אייער רעוואָלווער... וואו שטעקט עס אין ערגיץ די דאָזיגע טייערע מיהל?

— איך ווייס נישט דערווייל, אָבער איך וועל זיך שוין נאָכפרעגען אויפ'ן וועג, בעת איהר וועט זיך אויסטצהנה'ן מיט'ן אינספּעקטאָר.

— וואָס זאָל איך איהם, אייגענטליך זאָגען?

— האָט ביל אַ פרעג געטון.

— אָ, דערצעהלט איהם גאַנץ פּשוט, אַז איהר זענט געווען אויף יאַגד, און איהר האָט דערזעהן צוויי יעגערס, וואָס האָבען געשאָסען אין מיין הוט. אויב ער וועט אייך, אַ שטייגער, פרעגען, צי וואָלט איהר זיי דערקענט, ווען איהר טרעפט זיך איצט מיט זיי, טאָ ענטפערט, אַז דאָס זענען צוויי געזונדע, ברייטפּלייציגע גאַסען־יונגען, עהנליך אויף איבערגעטועגע פּאָליציאַנטען, מען טאָר איהם נישט קירעווען די אויפמערקזאַמקייט זיינע אויף דער ווילע „כאַליעס".

ביל האָט זיך פונאַנדערגעלאַכט.

— וואויל! איך וועל שוין זעהן צו פערטשאַקען איהם אַ מוח. אָבער זעהט נאָר איהר, מיט אייך זאָל קיין בייז דערווייל נישט געשעהן אין מיין אַפּוועזענהייט.

מיר האָבען זיך געשיידט אויף דער גאַס: ביל איז אַוועק אין פּאָליציי־אַמט, און איך בין אַוועק קויפען מאַרמעלאַד פאַר דער מוהמע מערי.

איינקויפענדיג אַלץ, וואָס איך האָב געהאַט נויטיג, און בעפעהלענדיג מ'זאָל די קניה אַוועקשיקען קיין עשטאָן, האָב איך אויסגענוצט די פרייע צייט, און זיך אַרומגעקוקט אין דער אַלטער שטאָט.

צופעליג פערבייגעהענדיג אַ שענקעל, אין וועלכען ביל האָט נעהאַט אויסגעשפּירט דעם מעטיס, בין איך אַריין אינעווייניג און זיך פונאַנדערגעפרעגט וועגען דער נויטיגער בריק.

— דאָס איז זעהר זעהר נאָהענט! — האָט אויסגערופען דער בערעדעוודיגער, גוטמוטיגער שענקער — איהר וועט געהן מיט'ן וועג לינקס, אָפּגעהן אַ צוויי מייל און איהר וועט אָנקומען צו דער בריק, קיין טעות קאָן מען נישט האָבען, ווייל, באַלד הינטער דער בריק שטעהט אַן אַלטע חורבה, וואָס מ'זעהט זיך פונ'ם וועג.

איך האָב בעדאַנקט דעם שענקער, נאָך אַ שמועס געטון מיט איהם אַ ביסעל ביי אַ גלעזעל קאָניאַק, און זיך דערוואוסט, אַז איהם דעם שענקער רופט מען קומינג, אַז אין דער פרייער צייט שרייבט ער שרעקליכע דערצעהלונגען מיט משוקאָווע אינהאַלטען פאַר ביליגע פאָלקס־אויסגאַבען, און אַז וואוינען וואוינט ער, אייגענטליך, נישט דאָ, נאָר אויף דער צווייטער זייט שטאָט.

איך האָב געהאַט פערדרוס, וואָס איך קאָן איהם נישט דערצעהלען מעהר־ווייניגער וועגען זיך.

ווען נישט דאָס צהרען־וואָרט, וואָס איך האָב געגעבען גאַטסאָנען, וואָלט איך איהם דאָך געקאָנט דינען מיט אַנ'אויסגעצייכענטער טעמע פאַר אַ מעשה־נוראָ אין דער צייטונג

צוריקקומענדיג אין „פּלאַף", האָב איך גענומען דעם שליסעל פון גאַראַזש, און גענוי אַרומגעקוקט „מיין" אויטאָ.

אויפ'ן מאָטאָר בין איך געווען אַ גאַנץ קנאַפּער מבין, אָבער אויף וויפיל איך האָב געקאָנט אורטיילען, האָב איך פעסטגעשטעלט, אַז ער פונקציאָנירט גוט

איך האָב צוגעגאָסען בענזין אין קעסעל, בעשמירט מיט אייל די אַקסען און דעם רודער, און פריינדליך צוגעפּאַטשט דעם וואָגען גופא, ווי אַ גוטען פריינד, אַ שטייגער.

דער אויטאָ האָט זיך מיר היינט געוואָלט צודינען!

אין דער צייט איז צוריקגעקומען ביל, און אויפגעזוכט מיך אין גאַראַזש.

— די באַלעבאָסטע האָט מיר געזאָגט, אַז איהר זענט דאָ. דער מאָטאָר איז אין אָרדענונג?

— פולשטענדיג! — האָב איך צופרידען געענטפערט — איך האָב דעם אויטאָ נאָכקאָנטראָלירט, ווייל איך נעהם איהם היינט מיט זיך... ווי איז עפּיס אַדורך אייער ראַנדעוואו מיט'ן אינספּעקטאָר?

ביל האָט אַ שמייכעל געטון.

— מיר האָבען זיך געשיידט, ווי די אמת'ע גוטע פריינד, היינט לאָזען מיר זיך אויף דער אָזערע כאַפּען די באַנדיטען, ער זאָגט, אַז דאָס איז אַ זעהר געפעהרליכער משא־ומתן, און האָט צוגעזאָגט צו בעוואָפענען מיך מיט אַ ריכטיגען קנאַקער...

— איך האָב מורא, אַז איהר האָט צופיל אפשר הוזק־געמאַכט פון אַנ'אומשולדיגען מענשען, ביל?

— וואָס האָב איך דען געהאַט פאַר אַנ'אַנדער ברירה? — האָט ביל פערשפּרייט די הענד, גלאַנצענדיג מיט זיינע געזונדע צייהן — איך האָב דאָן פאַר איהם געמוזט עפּיס צוקלעהרען, ער זאָל האָבען צו טון... אַלזאָ האַלב דריי אַ ווייגער לאָזען מיר זיך אַרויס אויף יאַגד.

(פאָרזעצונג פאָלגט)

ספארט-בעוועגונג.

„ל. ט. ס. ג.“ — „ווידזעוו“ 1:1 (0:0)

נעכטען פארמיטאג איז פארגעקומען א אינטערעסאנטער פוסבאל־מעטש וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „א“־קלאס צווישען „ל.ט.ס.ג.“ און „ווידזעוו“. ביידע מאנשאפטען פארנעהמען פון די ערשטע ערטער אין דער טאבעלע. „ל.ט.ס.ג.“ האפט נאך אלץ צו פערנעהמען דעם מייסטער־טיטול פון לאדז. זי האט אבער ביז היינט שוין פערלוירען 5 פונקטען. פון איהרע ביז־איצטיגע מעטשען אין דער צייט, וואס דער צווייטער קאנדידאט אויפ'ן מייסטער־טיטול „ארקאן“ האט מיט איין מעטש וועניגער ווי „ל.ט.ס.ג.“ ביז היינט די זעלבע צאהל פונקטען, וואס די לעצטע. די נעכטיגע מעטשען פון די 2 מאנשאפטען האבען אין א געוויסע מאס אויף א לענגערער צייט רעצירירט וועגען ערשטען ארט אין דער טאבעלע.

„ל.ט.ס.ג.“ האט אבער אויפ'ן נעכטיגען מעטש געגען „ווידזעוו“ ארויסגעוויזען איהר שוואכער פארם און האט מיט דער אמביציע און צוואמענשפיל אפ־געטרעטען דעם געגנער „ווידזעוו“ האט אויף דעם פונקט זיך פולשטענדיג פעררינט אבער נאך מעהר האט „ל.ט.ס.ג.“ פעררינט אוועקצוגעבען דעם פונקט „ווידזעוו“ן וועלכער האט געשפילט זעהר אמביציע.

די טויערען האבען געשאסען פראנצויאן פאר „ל.ט.ס.ג.“ און שטושעלטשיק פאר „ווידזעוו“.

„ארקאן“ — „וו. ק. ס.“ 1:2 (0:0)

א פעררינטען נצחון האט נעכטען אפגעהאל־טען „ארקאן“ איבער דער שטארקער מיליטער־שער מאנשאפט וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „א“־קלאס.

„ארקאן“ האט זיך מיט'ן דאזיגען נצחון פער־זיכערט אויף א לענגערער צייט דאס ערשטע ארט אין דער מייסטערשאפט־טאבעלע.

„אוניאן“ — „סאקאל“ (זגערזש) 2:5

א גרויסען נצחון האט אפגעהאלטען „אוניאן“ שלאגענדיג די זגערזשער „סאקאל“ אין א מייסטער־שאפטס־מעטש וועגען דער „א“־קלאס אין לאדז.

„אוניאן“ האט ארויסגעוויזען א בעדייטענדע פערבעסערונג אין איהר פארם און האט דעם נצחון פעררינט.

פאביאניץ, 23.

„פ. ט. צ.“ — „בורזשא“ 1:2

היינט איז פארגעקומען א מייסטערשאפטס־מעטש צווישען די 2 פאביאניצער „א“־קלאסיגע קלובען „פ.ט.צ.“ און „בורזשא“. דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט א נצחון פון „פ.ט.צ.“ אין פערהעלטניש פון 1 : 2.

נעכטיגע רעזולטאטען פון די ליגע-קאמפען אין פוילען

פוזען, 23. (טעלעפאניש).

„ווארטא“—„ל. ק. ס.“ (לאדז) 1:3

דא האט היינט געשפילט די ליגע „ווארטא“ געגען די לאדזער „ל.ק.ס.“ דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט'ן נצחון פון „ווארטא“ אין פערהעלט־ניש פון 1:3.

נישט קאנקורענציג אויף דער דאזיגער מפלה, בלייבט נאך „ל.ק.ס.“ אויפ'ן ערשטען ארט פון דער טאבעלע.

ווארשא, 23. (טעלעפאניש.)

„פאלאניא“ — „1. פוסבאל-קלוב“ (קאטא-וויץ) 1:4

א פעררינטען נצחון האבען היינט אפגעהאל־טען „פאלאניא“ שלאגענדיג דעם קאטאוויצער פוס־באל־קלוב אין רעזולטאט פון 1:4.

„פאלאניא“ איז אבער נאך אלץ נישט ארויס פון געפאהר ארויסצופאלען פון דער „עקסטרא־קלאס.

לעמבערג, 23. (טעלעפאניש).

„טשארני“ — „גארבארניא“ 3:5

ד אאיז היינט פארגעקומען א אינטערעסאנ־טער „ליגע“־קאמף צווישען די צוויי שטארקע „ליגע“ קלובען „טשארני“ און „גארבארניא“, וועלכערג האט זיך פערענדיגט מיט א זיג פון „טשארני“ אין פערהעלטניש פון 3:5.

קראקא, 23. (טעלעפאניש).

„קראקאוויא“ - „פאגאן“ 3:4

דער היינטיגער „ליגע“־קאמף צווישען די ליגע „קראקאוויא“ און לעמבערגער „פאגאן“ האט זיך פערענדיגט מיט א נצחון פון „קראקאוויא“ אין רעד זולטאט פון 4 : 3. „פאגאן“ איז אוועקארום א קאנ־דידאט ארויסצופאלען פון דער „ליגע“.

„טוריסטען“ - „רוך“ 0:3 0:1

די טוריסטען־מאנשאפט איז א ספינקס, מ'קען איהר קיינמאל נישט פארזאגען דעם עווענטועלען אויסגאנג פון קאמף. נאך איהר ערשטע שוואכע מעטשען אין אנהויב פון סעזאן האט זי ארויסגע־וויזען איהר ערשטקלאסיגע פא"ם אין דעם קאמף מיט לעגיא, דאן האט די מאנשאפט ווידער פאטאל געשפילט מיט ל.ק.ס. און נעכטען ווידער אפגעהאל־טען א גלענצענדען און פעררינטען זיג איבער רוך, שלאגענדיג זי 0:3. דאס בעווייזט, אז ס'איז נאך נישט קיין סטאביל־צוזאמענגעשטעלטער איינהייט, וועלכע מ'זאל קענען זיכער און דרייסט ארויסשיקען אין קאמף, אלץ איז אפהענגיג פון שטימונגען און צופאלען.

דער קאטאוויצער „רוך“ האט נעכטען די לאד־זער אביסעל ענטוישט, מ'האט ערווארט פון איהם א בעסער און פרעציזער שפילען, ווי מ'האט געשמו־עסט, זענען אויך אין דער מאנשאפט געווען שטימו־גען אבער אויף דער לינקער זייט. העריבער איז איהר מפלה אין לאדז א פעררינטע.

כעמיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע

מאגיסטער ג. שאץ

פעטריקאווער 37, 2. שט., פרנט.

אנאליזען פון קאל, אורין, לייכען א. א. וו.

אורין-אנאליז — 4 זל.

PALMA-PATENT

וויכטיג פאר לעטניקעס

אנשטאט זיך צו בארגען א בעט אויף אבנוץ-געלד קויפט בעסער פאר'ן זעלבען געלד

אנ'עכט פאטענטירט בעט מיט א מאטראץ

PALMA-PATENT וואס איז פערזעהען מיט דער שוץ-מארק פאר וועלכען מיר גאראנטירען אויף 3 יאהר.

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל

ניקעל=בעטען, אמעריקאנקעס,
ניקעל=קינדער=בעטען, קינדער=וועגעלעך,
טיש=בעטען, קינדער=בענקעלעך
מעטער=מאכ, אויף רעדלעך.

מאטראצען

גאבעטע, שאטקאווע און קאנאדיסקע

קאזעטקעס און טאפטשאנעס

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס און ברוין 17 זל., פאלאווע-בעט. 14 זל.

רעעלע בעהאנדלונג. פאבריקס=פרייזען. וועמליבע רעפעראטורן.

הורט לאדז, פאלנאצנא 24, טעל. 31-85. דעטייל

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al Kościuszki 27

tel. 51-78,

הויט- און וועגערישע קראנקהייטען און ליבעס־קראנקהייטען. נעמט אן פון 4—7 אין אווענד.

Dr. med.

W. EYCHNER

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11.

טעל 84-72

נעמט אן פון 3—6 אווענד.

Dr. med.

H. LAJCHTER

צאהן-כירורג

דוזאלע-, קין-, גימען- און צאהן-קראנקהייטען.

Konstantynowska 9.

telefon 49-66

od 1½—6 po poł. 4696

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים=ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט=קראנקה. און מענער=שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא=לאגישע און נערוועו-קראנקהייטען. קווארץ=לאמפ. עלעקטרישער הייל=קאבינעט האממעטיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר גור קינדער און פרויען

זינטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

- בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. -

וויזיט 3 זל.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען און ארצטליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד״ר ראקאמסקי נאז, האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—6
ד״ר רוזשאנער הויט און געשל. קר.	10—11 1—2
ד״ר גאלדשטיין- אויגען-קראנקהייטען פאלאק	1—2 7—8
ד״ר יוסטמאן נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד״ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען	10-12 4-5
ד״ר פאפיערני פרויען און געבורט-הילף	11½-1 5-6
ד״ר קאנטאר כירורגישע-קראנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד״ר ווייגבערג אינ. הארץ לונגען-קר.	12—1, 6—7
ד״ר טייפעל רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט	3—7
נ. ראוסס צאהן-ארצט	9—2

אהן-טגנדהאלונג, בעליכטונגען, קווארצען, מאסאזן א.א.וו. בא דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען=אינסטיטוט

האלונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונ־גען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטראליזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שוועסטער. איטפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכם.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג. וויזיט אין דער שטאט.

ערצט-קאסמעטיש. גאבינעט

פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אווענד

קלויזולעס

און זאבעזפיעטשעניעס

אויף אלע שטעט אין פוילען, בעזארגט שנעל און ביליג דער געוועזענער געריכטס-סעקרעטאר

ב. מאז, 10 פיעטריקאווער 10

רעכטסקאנסולענט.

Dr. med.

L. Pikielny

ארולאג

ספעציעל ארצט פאר ניר־בלאזן-און הארן - קראנק

NAWROTS

tel. 19-90

עמפפאנגט פון 4—7 און נעמט אויך אן אין דער לעטשניצע „Zdrowie“. נאטאפיעסקא 3 פון 12½ ביז 2 בייטאג נאכמ

השבת אבדה.

ס'איז פערלוירען געווארען 4 וועקסלען : 1) בלאנקא-וועקסעל אויף 50 זל. אויס-שטעלער יוסף פאזנאנסקי, 2) א בלאנקא וועקסעל אויף 50 זל. אויסשט. פסח וויזענ-פעלד, 3) א בלאנקא-וועקסעל אויף 100 זל. אויסשטעלער פסח וויזענפעלד, 4) א בלאנקא וועקסעל אויף 100 זל. אויס-שטעלער אברהם שטגלמאי. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג. אפצוגעבען צו משה קאלטאן, שיקאוו-סקא 3, אדער אין אדמ. פון דער צייטונג. 8085

קנה חכמה קנה בינה ואל תט מאמרי פי

אז דו דארפסט ערלעדיגען סאנדאווע זאכן זאלסט דו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא

17 פיעטריקאווער 17

52 זאכאדניא 52

אז תלך לבטח דרכך

ווייל אין ביורא ביי ה' מאנעלא ווערט גע־וויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלע סאנדאווע זאכען, ביטעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, קארנע און ציוויל אפעלאציעס, אדוואקאניעס, אינטערצידיעס, ספעציאליסט פון שותפות=אקטען, איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

מיט אכטונג

י. מאנעלא, פיעטריקאווער 17

דורכגאנג זאכאדניא 52.

איבערצוגעבען

א שטוב מיט א קוך אין בעסטען צענטרום פון שטאדט מיט אלע בע־קוועהמליכקייטען

זאכאדניא 66 פראנט, 3.שט.בייב.בראניטאווסקי

צו פערקויפען

פרייזווירדיג

2 קעטעל-מאשינען און 1 זייד-מאשין, אלעס אין בעסטען צושטאנד.

צו ערפאהרען ביי

פאסטערנאק, ברזשעזשינער 7. 8808

ZAGUBIONO 5 WEKSLI: 1) zł. 100.— pł. 1/7 29 w Łodzi, wyst. M. Szajniak, Zawadzka 26, zlecenie moje; 2) zł. 100.— pł. 1/7 29 w Łodzi, wyst. Benzjon Rapaport, Zawadzka 26, zlec. moje; 3) zł. 100.— pł. 10/7.29 w Łodzi, wyst. S. Ejdelsztajn, Zawadzka 26, zlec. moje; 4) zł. 100.— pł. 1/9 r.b. wyst. Henoch Rak, zlec. moje; 5) zł. 30.— pł. 30/X.29, wyst. Bornstein, zlec. H. Lubowny, pł. w Łodzi, Zawadzka 26. Wszystkie weksle unieważniam. Zwrócić takowe za wynagrodzeniem do J. SZTAJNBOKA, Zawadzka 26. 9808

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען און דענטיסטישער קאבינעט.

בזשעזשינער 11, טעלעפאן 37=63

אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד״ר אימיך נאז, האלז, אויערן קר.	4½—3½
ד״ר קערשנער קינדער-קראנקה.	9-11 3-4½
ד״ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד״ר לובימש הויט און געשלעכט-קר.	12½—1½
ד״ר שמירגעלד נערווען און גמטיגע קר.	1—2
ד״ר נאלדבלאט אויגען-קראנקה.	12½—1½
ד״ר ווייס כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד״ר שמערלאווסקי פרויען-און געבורט-הילף	3½—4½

סמיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א.א.וו. פאקען-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהל. איינ-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראצ. אויף פערלאנג חיזוטען אין שטאט. אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמא און בלוט

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען=אינסטיטוט.

ד״ר לאזשינסקי סטאמאטאלאג

צאהן-ארצט 10—1 3—6

קינסטליכע צייהן, קאראנען, מאסטען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטי זונטאג

מאשין-לעבער

איערן אנגענומען אויסצאייע ביי ג. נארדמאן צעגעלניאנא 29

מעכאנ. שלאסעריי און שווייסעריי

J. REDER

Łódź, Konstantynowska 11

כ'נעהם אן אלער-ארט שלאסעריי=ארבייט און צופאסען פערשידענע מאשינען-טיילען און שווייסונגען, פאר שטריקער ווערט געליפערט טישען מיט מעטערס פון 30 זל. אן. פאראפינערס פון 7 זל. אן.

אויספיהרונג שנעל

„PEPEGE“

ספארטאווע און לודאווע ערשטע און צווייטע סארטען צו פאבריקס = פרייזען

M. JOSKOWICZ

Łódź, PIOTRKOWSKA 9. Tel. 77-63

אנאנסען=פריין: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער ווייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40 " " " " " —60 " " " 4 "

פאר א מילימעטער-שורה: נאכ'ן טעקסט—12 " " " " " —18 " " " 8 "

אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אבאנעמענטס=פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.

פאר'ן אינהאלט אין טערמינען די אנאנסען איז די פעדאקציע נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“ Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Czcionkami i druk „Najer Folksblat“ Piotrkowska 21; Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.